

S. Sayısı : 25

1949 Yılı

Tekel G. M. Bütçesi

Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/392)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-1156, 6/3343

30 . IX . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Katma bütçe ile idare edilen Tekel Genel Müdürlüğünün Bakanlar Kurulunca 30 . IX . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan 1949 yılı Bütçe Kanunu tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan yerine

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

F. A. Barutçu

1949 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Gerekçesi

Madde 1 : 1949 Yılı gider bütçesiyle teklif olunan 38 440 910 liralık ödeneğin gerekçesi ekli (1) sayılı cetvelde bölüm ve madde itibariyle anlatılmıştır.

Madde 2 : 1949 yılı için tahmin olunan (202 190 157) lira gelire ait izahât ilişik (2) sayılı cetvelde gösterilmiş, idarenin gelir ve giderleri hakkında ayrıca tafsilât verilmiştir.

Madde 3 : Tekel Genel Müdürlüğünce tahsil edilecek resimlerden her birinin dayandığı hükümlere ait (C) cetveli bu maddeye eklenmiştir.

Madde 4 : Tekel Genel Müdürlüğünün 30.VI.1939 tarihli ve 3656 sayılı kanununun 19 ncu maddesine dâhil hizmetlileri kadroları bu maddeye eklenmiş ve mezkûr kanunun 9 ncu maddesi gereğince geçici hizmetlerde kullanılacak memur ve hizmetlilerin ödenekleri alakalı tertiplere konulmuştur.

Madde 5 : Tekel Genel Müdürlüğünce gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye yetki veren kanunlara ait (G) cetveli bu maddeye eklenmiştir.

Madde 6 : 1948 yılı bütçesinin düyun hakkındaki hükümleri 1949 yılında tatbiki gereken yıllara ait hükümleri ihtiva etmek suretiyle yazılmıştır.

Madde 7 : Tekel Genel Müdürlüğü hesabına yurt içinde ve dışında Üniversite, Yüksek Ziraat Enstitüsü ve Yüksek Mekteplerin muhtelif şubelerinde tahsil ettirilecek öğrencilerin giyim, yatım, yiyecek ve sair giderleri olarak tahakkuk edecek miktarların ilgili dairelerin bütçe kanunlarına bağlı (B) işaretli cetvellerine gelir ve aynı kanunlara bağlı (A) işaretli cetvellerin ilgili bölümlerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydedilir.

Madde 8 : 1948 yılı bütçesinin (7) nci maddesinde yazılı olup hükümlerinin 1949 yılında da tatbiki gereken adı geçen madde ona göre yazılmıştır.

Madde 9 : Gider bölümlerinden yapılacak sarfiyata ait formülü gösterir (R) cetveli bu maddeye eklenmiştir.

Gider bütçe gerekçesi

BİRİNCİ KISIM

Aylık, ücret, ödenek ve benzeri özlük haklar

1. Ücretler

B. M.

1 Ücretler :

1 Memurlar ücreti :

Memurlar ücreti geçen yılın aynıdır. Geçen yıllarda yapılan üst derece yükselme zammı tasarruf edilecek kadro maaşlarıyla karşılanacaktır.

2 Hizmetliler ücreti :

Hizmetliler ücreti kadro tutarından esas itibarıyla % 10,75 tasarruf edilmiştir. Fakat, **Tekel maddeleri kaçakçılığının menî ve takibi** ile görevlendirilen atlı koruma ve tahsil memurlarının % 94 üne 85 ile 115 lira arasında ücret verilmekte olduğu halde bunların beslemeye mecbur oldukları hayvanlar için yem bedeli olarak 5190 sayılı Kanun gereğince ayda 15 lira ödenmektedir. Hayvan yem bedelinin ayda 15 lira üzerinden tesbit edilmesine başlıca sâik, atlı posta müvezzileri ile seyyar sağlık memurlarına da bu miktarda yem bedeli verilmesinden ibarettir. Halbuki, posta müvezzileri ile sağlık memurlarının maaş tutarları en az 150 liradan başlamaktadır.

Bu itibarla, hayvan yem bedellerini sözü geçen memurlara kıyasen almakta olan ve kaçakçılığın takip ve önlenmesinde faaliyet gösteren koruma ve tahsil memurlarına verilen ücretlerin de emsali Devlet memurları derecesine çıkarılması bir zaruret halini almıştır. Bu sebeple asgari 125 lira ve âzami 175 lira ücret üzerinden yeniden hazırlanan koruma ve tahsil memurları kadrosuna göre (D) cetvelinin bu kısma geçen seneye nazaran 224 400 lira ilâve edilmiş bulunmaktadır. Bununla beraber, yukarıda bahsi geçen % 10,75 nispetindeki tasarruf dolayısıyla bu tertip geçen yıla nazaran; yalnız 4 880 lira ilâve edilerek 2 830 380 lira olarak teklif edilmiştir.

3 Geçici hizmetliler ücreti

Kadroda yapılan % 25 azaltma dolayısıyla bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (146 850) lira noksanıyla (438 150) lira konulmuştur.

Yabancı uzmanlar ücreti :

Mevcut bulunan ve getirilecek olan yabancı uzmanlara mukaveleleri gereğince verilecek ücretleri karşılıyan bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (14 114) lira noksanıyla (140 886) lira konulmuştur.

2. -- Başka haklar

Temsil ödeneği:

Genel Müdürün temsil ödeneğini karşılıyan bu bölüme geçen yılın aynı olarak (2 100) lira konulmuştur.

2 Tazminatlar :

1 Geçici tazminat:

Ankara'da vazife gören memurların konut ödeneklerini karşılıyan bu maddeye geçen yılın aynı olarak (20 000) lira konulmuştur.

B. M.

- 2 Kasa tazminatı:
Vezne memurlariyle kıymet muhafızlarına satış ambar memurları dâhil verilecek kasa tazminatını karşılıyan bu maddeye geçen yılın aynı olarak (250 000) lira konulmuştur.
- 3 4178, 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zamlar ve yardımlar:
 - 1 Çocuk zammı:
1947 ve 1948 yılları sarfiyatı nazara alınarak bu tertibe (700 000) liranın kâfi geleceği anlaşıldığından geçen yıldan (41 000) lira noksan teklif edilmiştir.
 - 2 Yakacak zammı:
Bu maddeye geçen yılın aynı olarak (20 000) lira konulmuştur.
 - 3 Doğum yardımı:
Bu maddeye geçen yılın aynı olarak (70 000) lira konulmuştur.
 - 4 Ölüm yardımı:
Geçen yıllar sarfiyatı nazara alınarak bu tertibe geçen yıldan (20 000) lira noksaniyle (40 000) liranın kifayet edeceği anlaşılmış ve ona göre ödenek teklif olunmuştur.
3656 sayılı Kanununun 5 nei maddesi gereğince verilecek yabancı dil mükâfatı:
Bu tertibe (60 000) liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu miktar ödenek konmuştur.
2921 sayılı İnhisarlar Genel Müdürlük Tekaüt Sandığı Kanunu gereğince verilecek Tekâüt Sandığı payı:
Memur ve hizmetlilerin ücretlerinden kesilen % 5 tekaüt aidatı mukabili olarak bu bölüme (716 233) lira ödenek konmuştur.

İKİNCİ KISIM

Yönetim giderleri

1 — Hizmete ilişik olanlar

- 4 Büro giderleri :
 - 1 Kırtasiye :
Bu maddeye geçen yılın aynı olarak (120 000) lira konulmuştur.
 - 2 Döşeme ve Demirabş :
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (20 000) lira noksaniyle (100 000) lira konulmuştur.
 - 3 Aydınlatma :
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (10 000) lira noksaniyle (40 000) lira konulmuştur.
 - 4 Isıtma :
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (10 000) lira noksaniyle (130 000) lira konulmuştur.
 - 5 Öteeri giderleri :
İdarehane ve satış depolariyle büroların her türlü idare masraflarını karşılıyan bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (30 000) lira noksaniyle (133 000) lira konulmuştur.
 - 6 Spor giderleri :
3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu hükümlerine göre yapılacak ödeme ve sair giderleri karşılamak üzere bu maddedeki ödenekten (5 000) lirası geçici görev yolluğuna nakle-dilmiş ve (8 000) lira noksaniyle (30 000) lira konulmuştur.

B. M.

- 7 **Temsil giderleri :**
Kullanma yetkisi Genel Müdürlüğe bırakılmış olan bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (5 000) lira konulmuştur.
- 9 **5237 Sayılı Belediye gelirleri kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler :**
Bu yıl çıkan ve 1949 yılı için mükellefiyet yükliyen 5237 sayılı Belediye gelirleri Kanunu gereğince ödenecek aydınlatma, temizleme vergileriyle sair vergi ve resimleri karşılamak üzere bu maddeye (50 000) lira konulmuştur.
- 5 **Basılı kâğıt ve defterler :**
Bu bölüme geçen yıl ödeneğinden (5 000) lira noksaniyle (100 000) lira konulmuştur.
- 6 **Posto, telgraf ve telefon ücret ve giderleri :**
 - 1 **Posta ve Telgraf ücretleri :**
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (50 000) lira noksaniyle (350 000) lira konulmuştur.
 - 2 **Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri :**
Bu maddeye 1947 ve 1948 yılları bütçelerinde (80 000) lira ödenek konulmuş ise de ihtiyacı karşılamadığından 1947 yılında (20 000) ve 1948 yılında (30 000) liralık ek ödenek istenilmek zaruretinde kalınmıştır. 1949 yılı için bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (10 000) lira fazlasıyla (90 000) lira konulmuştur.
 - 7 **Kira karşılığı :**
1947 ve 1948 yılları sarfiyatı nazara alınarak bu bölüme (825 000) liranın kâfi geleceği anlaşıldığından geçen yıldan (175 000) lira noksan teklif edilmiştir.
 - 8 **Taşıt giderleri :**
 - 1 **Satınalma karşılığı :**
Taşıtların satınalma karşılığı olarak bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (165 000) lira noksaniyle ve ihtiyac nispetinde olarak (85 000) lira konulmuştur.
 - 2 **Onarma giderleri :**
Taşıtların esaslı onarma giderlerini karşılayan bu maddeye geçen yıldan (8 000) lira noksaniyle (2 000) lira konulmuştur.

2 — **Özlük olanlar**

- 9 **Yolluklar :**
 - 1 **Sürekli görev yolluğu :**
1947 ve 1948 yılları sarfiyatı nazarı dikkate alınarak bu tertibe (70 000) lira kifayet edeceği anlaşılmıştır.
 - 2 **Geçici görev yolluğu :**
Geçen senelerde diğer masraf bölümlerinden ödenmekte olan bir kısım geçici görev yollukların bu maddede toplanması prensip olarak kabul edilmiş olduğundan diğer tertiplerden bu maddeye ceman (384 560) lira nakledilmiştir. Bu suretle bu maddenin ye-kûnu (265 000 + 384 560 = 649 560) liraya baliğ olmakta ise de geçen seneki ödenek miktarı olan (265 000) liradan (54 200) liranın tasarruf edilebileceği anlaşıldığından bu tertibe (649 560 — 54 200 = 595 360) lira ödenek teklif edilmiştir.

B. M.

- 3 **Müfettişler yolluğu :**
Bu maddeye geçen yıldan (20 000) lira noksaniyle (110 000) lira konulmuştur.
- 4 **Yabancı memleketler yolluğu :**
Yabancı memleketlerde tesis olunmuş ve olunacak şube ve acentelikler münasebetiyle muvakkat görevle gönderilecek müfettiş ve memurların da yol giderlerini karşılayan bu maddeye geçen yılın aynı olarak (75 000) lira konulmuştur.
- 5 **Yabancı uzmanlar yolluğu :**
Yabancı Uzmanların yol ve başka zaruri giderlerini karşılayan bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (30 000) lira noksaniyle (50 000) lira konulmuştur.
- 10 **Giyecekler :**
(B) Cetvelinde gösterilen memur ve hizmetlilerin giyim eşyası bedellerini karşılayan bu bölüme geçen yıl ödeneğinden (50 000) lira noksaniyle (115 000) lira konulmuştur.
- 11 **Tedavi, yol ve başka giderler :**
Geçen yıllar sarfiyatına göre bu bölüme (86 000) liranın kâfi geleceği anlaşıldığından ona göre teklifte bulunulmuştur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Daire hizmetleri

1. — Esaslı olanlar

- 14 **Deneme, arıtma ve savaş giderleri:**
- 1 **Deneme ve arıtma giderleri:**
Enstitüler merkez ve taşra teşkilâtının araştırma, inceleme, deneme, arıtma ve üretme işleri için yapılmakta olan giderlere ilâveten 1949 yılında Artvin, Trabzon, Trakya, Aydın, Hatay ve Pazar'da olmak üzere altı yerde teknik tütünçülük teşkilâtının tamamlanması ve bunlardan başka Hatay, İlinin Yayladağ İlcesinde bir tütün deneme tarlası, İskenderun İlcesinde bir tömbeki deneme tarlası ve Rize İlinin Pazar İlcesinde bir püroluk tütün deneme tarlası tesisi için (40 000) liranın sarfı icabettiği gerekmede ise de (30 000) lira geçici görev yolluğu kısmına nakledildiğinden (240 000) lira teklif edilmiştir.
- 2 **Savaş giderleri :**
Bu maddedeki ödeneğin (40 000) lirası geçici görev yolluğuna nakletilmediğinden (30 000) lira teklif olunmuştur.
- 15 **Kaçığı önleme ve kovalama giderleri:**
- 1 **Ekim ve yazma giderleri:**
Bu maddedeki ödeneğin (100 000) lirası geçici görev yolluğuna nakledildiğinden (170 000) lira teklif olunmuştur.
- 2 **Emanet ambarları:**
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (130 000) lira konulmuştur.
- 3 **Koruma ve taşıma giderleri:**
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (30 000) lira konulmuştur.

B. M.

- 4 Kaçakla uğraşma giderleri:
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (30 000) lira konulmuştur.
- 16 5190 sayılı Kanun gereğince koruma ve tahsil memurlarına verilecek hayvan yem bedeli ile hayvan satınalma karşılığı:
Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (126 000) lira konulmuştur.
- 18 Mahkeme giderleri:
Bu bölümdeki ödenekten (10 000) lirası geçici görev yolluğuna ve (30 000) lirası mahkeme harçları kısmına nakledildiğinden (10 000) lira teklif olunmuştur.
- 19 Para taşıma giderleri:
Geçen seneki ödeneğin kâfi gelmiyeceği anlaşıldığından bu bölüme (10 000) lira fazlasıyla (450 000) lira konulmuştur.
- 20 İkramiye:
Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (850 000) lira konulmuştur.
- 21 Genel Muhasebe Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler:
- 1 Geri verilecek paralar:
Bu maddeye geçen yılın aynı olarak (10 000) lira konulmuştur.
- 3 Mahkeme harçları:
Mahkeme giderleri bölümünden naklen bu tertibe konulan (30 000) liranın, 1948 yılı masrafları nazarı dikkate alınarak, kâfi gelmiyeceği anlaşıldığından (40 000) lira konulmuştur.
- 4 Kaçağın menü ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler:
Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (10 000) lira konulmuştur.
- 5 Musakkafat ve arazi vergileri:
İdarace kiraya verilen bina ve araziye ait Musakkafat ve Arazi Vergileriyle emanet ambarlarının bina ve sair vergilerini karşılamak üzere bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (5 000) lira konulmuştur.
- 6 Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler:
4250 sayılı Kanunun 40 nci maddesindeki kayda göre hususi İstihlak Resmini ödemeyen şarap kaçakçılığını haber verenlere ikramiye verilmesi mümkün görülmediğinden sene-
de (20 000) litreyi tecavüz etmeyen bu yoldaki kaçakçılık muhbirlerine 1905 sayılı Kanun-
nun 6 nci maddesinde yazılı nispetler dâhilinde verilmesi lâzım gelen ikramiye için bu
maddeye (500) lira ödenek konulmuştur.

2. — Çeşitli olanlar

Kongre giderleri:

- 1 İç kongreler:
Bu maddeye geçen yıldan (9 999) lira noksanıyla (1) lira konulmuştur.
- 2 Dış kongreler:
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (40 000) lira konulmuştur.

B. M.

Uluslararası kurumlara katılma yapı:

Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (10 000) lira konulmuştur.

22 Staj ve öğretim giderleri:

1 4489 sayılı Kanun gereğince yurt dışına gönderileceklerin staj giderleri:

Bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (15 000) lira noksaniyle (25 000) liranın kâfi geleceği anlaşıldığından ona göre teklifte bulunulmuştur.

2 Öğrenci ödeneği:

Bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (25 000) lira noksaniyle (75 000) liranın kâfi geleceği anlaşılmıştır.

24 Propaganda ve sergi giderleri:

Bu bölüme geçen yıl ödeneğinden (20 000) lira noksaniyle (180 000) lira konulmuştur.

26 4250 sayılı İspirtolu İçkiler İhisarı Kanunu gereğince şarapçılara verilecek prim ve yapılacak başka ödemeler:

Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (150 000) lira konulmuştur.

Hükme bağlı borçlar:

Geçen yılın aynı olarak (5 000) lira konulmuştur.

27 Kaza sigortası:

Bu bölüme geçen yıl ödeneğinden (3 500) lira noksaniyle (1 500) lira konulmuştur.

Yayın işleri:

1 Satınalma ve abone karşılığı:

Bu tertibe (15 000) lira ödenek konulmuştur.

2 Başka her çeşit giderler:

Bu bölüme (35 000) lira konulmuştur.

3. — Geçici olanlar

28 Kurs genel giderleri:

Bu bölümdeki ödeneğin (5 700) lirası geçici görev yolluğuna nakledilmiş ve (2 300) lira teklif olunmuştur.

Yurt dışı acente ve mümessilliklerin her türlü giderleri:

Bu bölüme 1949 yılında teşkilâtlandırılacak olan Belçika ve İngiltere'deki şube ve acenteliklerle sair memleketlerde açılması düşünülen şube ve acenteliklerin giderleri de göz önüne alınarak geçen yıl ödeneğinden (176 000) lira fazlasıyla (296 000) lira konulmuştur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Borçlar

30 Geçen yıl borçları:

Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (40 000) lira konulmuştur.

31 Eski yıllar borçları:

1 1944 - 1947 yılları borçları:

Bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (50 000) lira konulmuştur.

B. M.

- 2 1928 - 1943 yılları borçları:
Bu maddeye geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (5 000) lira konulmuştur.

BEŞİNCİ KISIM

Yardımlar

- 33 İşçilere ve çocuk yuvalarına:
13 . VI . 1947 tarihinde yürürlüğe giren (İş yerleri İç yönetmeliği) ne doğum yardımı, ücretli mezuniyet ve sair gibi işçilere bütçeden nakdi yardımlar yapılmasını icabettiren yeni hükümler konulmuş olduğundan bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (75 000) lira fazlasıyla (300 000) lira konulmuştur.
- 34 İşçi kurul ve sendikalarına:
İşçi kurul ve sendikalarına daha vâsi şekilde yardımda bulunabilmek için bu bölüme geçen yıl ödeneğinden (200 000) lira fazlasıyla (260 000) lira konulmuştur.
- 35 Memur ve hizmetli çocukları öğrenci pansiyonlarına:
Bu bölüme geçen yıldan (35 000) lira noksaniyle (75 000) lira konulmuştur.
- 36 Çeşitli hayır kurumlarına:
Bu bölüme geçen yıl ödeneğinin aynı olarak (3 000) lira konulmuştur.

ALTINCI KISIM

Sermaye

Kredi ve Tesisler

B. M.

Yapı, bina satın alma, demirbaş, makine ve tesisat işleriyle bunların onarılmaları, 5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satın alınacak tütün bakım ve işleme ev ve ambarlarının her çeşit giderleri:

- 1 Yapı, bina satın alma ve onarma giderleri:
1949 Yılında lüzumlu görülecek idare, fabrika, tuzla, imal ve doldurma evleri, depo binaları yaptırılması bunların yerleriyle arsa, bahçe ve binaların istimlâki veya satın alınması, mevcut binaların genişletilmesi ve onarılmaları giderleriyle bu yıl inşesi takarrur ettirilen hastane binası 3437 sayılı Tütün ve Tütün İhisarı Kanunu idareyi ekici tütünlerinin hüsnümuhafazasıyla mükellef kıldığından bunu temin için yaptırılacak emanet ambarları da göz önüne alınarak bu maddeye lüzumu halinde Genel Muhasebe Kanununun 50 nci maddesi mucibince % 50 nispetinde gelecek yıllara sâri mukaveleler akdedilmek üzere geçen yıl ödeneğinden (2 219 112) lira noksaniyle (2 400 000) lira konulmuştur.
- 2 Demirbaş, makine satın alma, kurma ve onarma giderleri:
İdarenin bilûmum işletme yerlerindeki makine ve tesislerin yenilenmesi ve onarılması, Yavşan Tuzlasına isale olunacak tatlı suyun noksan kalan malzeme bedeli ve tefriş masrafı, Çamaltı Tuzlasında yapılacak tuz yükleme ve çuvallama tesisatı ve İzmir Müskirat Fabrikası santral tesisatı ve yaprak tütün deposunda yaptırılacak tesisat da göz

B. M.

önüne alınarak bu maddeye geçen yıl ödeneğinden (765 500) lira fazlasıyla (1 545 500) lira konulmuştur.

- 3 5113 Sayılı Kanun gereğince yapılacak veya satın alınacak tütün bakım ve işleme ev ve ambarları giderleri:

Hükümetee onanacak programa göre yıllık ödeme miktarı (5) milyon lirayı geçmemek üzere tütün bakım ve işleme ev ve ambarları yaptırmak veya satın almak için muktazi bütümüm giderleri karşılamak üzere bu maddeye (3 600 000) lira konulmuştur.

4898 Sayılı Kanun gereğince yeniden yapılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri:

Bu bölüme (7 000 000) lira konulmuştur.

5089 Sayılı Kanun gereğince şaraplık üzüm bağı yetiştireceklere yapılacak ikraz:

Bu bölüme geçen yıl ödeneğini aynı olarak (250 000) lira konulmuştur.

Gelir Bütçesi Gerekeçesi

Tekel Genel Müdürlüğünün 1949 yılı bütçesinin gelir kısmı (202 190 157) lira olarak tahmin edilmiştir.

Bu tahmin, içinde bulunduğumuz yılın (8) aylık satışları ve satışların geçen yıllara nazaran takip ettiği seyir maliyet ve masrafların vasati bedelleri göz önünde bulundurularak tesbit edilmiştir.

1948 yılı (8) aylık satışların 1947 yılının (8) aylık satışlarıyla mukayesesi aşağıda gösterilmiştir.

Nev'i		1947 yılı		1948 yılı	
		Kilo - Litre	Lira	Kilo - Litre	Lira
Tütün	Kilo	11 656 476	83 827 858	11 516 954	84 784 334
Bira	Litre	12 477 415	6 133 571	12 817 093	6 344 462
İçkiler	—	—	31 452 629	—	30 964 859
Tuz	Ton	143 935	5 683 460	130 510	5 149 249
Barut	—	—	4 344 470	—	4 718 898
Çay	Kilo	670 358	9 662 815	848 981	12 488 974
Kibrit	Sandık	41 563	4 156 300	42 083	4 208 315
Çakmaktaşı	Aded	295 300	29 530	329 610	32 961

I - Tütün satışları

Ocak 1947 - Ağustos 1947 ayları zarfında (11 656 476) kilo olan satış miktarı 1948 yılının aynı aylarında (11 516 954) kiloya düşmüştür. Bu vaziyete göre geçen seneye nazaran % 1,19 nispetindeki düşüklük devam ettiği takdirde bu sene sonundaki satış miktarı (17 926 166 — 213 326 — 17 712 840) kiloyu bulacağı neticesine varılmış ise de düşüklük nispetinin Temmuz nihayetinde % 2,78 ve Ağustos nihayetinde % 1,19 olduğu nazarı dikkate alındığı takdirde bu nispetin yıl sonunda % 1,—) kadar olacağı hesap edilerek 1949 yılı satışı (17 750 000) kilo tahmin edilmiştir. Vasati satış fiyatı 740,36 kuruş hesabıyla tutarı (131 414 127) liradır.

II - Bira satışı

1948 yılının (8) ayında (6 344 000) lirayı bulan bira satışının sene sonunda (9 500 000) lira olacağı hesap edilmektedir.

1949 yılı bira satışının ise (16 500 000) litrede (13 000 000) lira olacağı tahmin edilmiştir.

III - D. İçkiler satışı

1947 yılında (31 952 629) lira olan (8) aylık satış 1948 yılında (30 964 859) liraya düşmüş ise de 1948 yılı diğer içkiler satışlarının her nevinin takip ettiği seyir göz önünde tutularak yapılan tahmin neticesinde 1949 yılı satışlarının (52 216 508) lira olacağı hesap edilmiştir.

IV - Tuz satışları

1947 ve 1948 yılları (8) aylık satış mukayesesinin 1948 yılı aleyhine (13 425) ton bir eksiklik müşahade edilmekte ve satış seyrinin aynen devamı halinde bunun sene sonunda (25 000) tonu bulacağı hesap edilmektedir.

1947 yılı satış yekûnundan bu miktar tenzil edilerek 1949 yılı satışları (215 000) ton olarak tahmin edilmiştir. Tutarı (8 815 000) liradır.

V - Barut satışları

1948 yılı (8) aylık satışlarında geçen yıla nazaran mevcut (375 000) lira fazlalığın yıl sonuna kadar (562 000) liraya balığ olacağı anlaşıldığından buna nazaran 1949 yılı satışları 1947 yılı satışlarından bu miktar fazlasıyla (8 834 935) lira olarak hesap edilmiştir.

VI - Çay satışları

Çay tedariki imkânları göz önünde bulundurularak 1949 yılı satışı (1 200 000) kilo olarak tahmin edilmiştir.

Bu satıştan elde edilecek hasılat (21 600 000) liradır.

VII - Kibrit satışları

1947 ve 1948 satış seyrine göre 1949 yılı kibrit satışları (66 000) sandık tahmin edilmiştir. Bu satıştan elde edilecek hasılat (6 600 000) liradır.

VIII - Çakmak ve çakmaktaşı

1947 ve 1948 satış seyrine göre 1949 yılı çakmak taşı satışları (500 000) aded tahmin edilmiştir. Bundan elde edilecek hasılat (50 000) liradır.

Maliyet ve giderler

1. — Tütün

Bir kilo tütün maliyetindeki muhtelif unsurların nispetleri şöyledir:

	Kuruş	%
Yaprak tütün	257.12	60.04
Malzeme	57.87	13.51
İşçilik	17.26	4.03
Genel giderler payı	22.80	5.32
Toplam	355.05	82.90
Satış giderleri	73.23	17.10
	428.28	100.—

A) Yaprak tütün mubayaa vasati fiyatları ve işleme ve bakım giderleri nazarı itibara alınarak yapılmış olan tahmin neticesinde işlenmiş yaprak tütün maliyetinin (257.12) kuruş olacağı hesaplanmıştır.

B) Malzeme:

1947 bilânçosuna göre bir kiloya isabet eden malzeme bedelinin (52.—) kuruş olduğu göz önünde tutularak 1949 yılı için (57.87) kuruş hesaplanmıştır.

C) İşçilik ve genel giderler payı:

1948 yılında kilo başına (12.46) kuruş hesaplanan işçilik ve (16.29) kuruş hesap edilen genel giderler payı 1949 yılı için (17.26) ve (22.80) kuruş olarak tahmin edilmiştir.

D) Satış giderleri:

Satış giderlerinin (34.10) kuruşu bey'eye, (39.13) kuruşu da, nakliye, sigorta ve sair giderleri teşkil eylemektedir.

II. — Bira

1948 yılı için (22.86) kuruş olarak tahmin edilmiş olan bir litre bira maliyeti 1949 yılı için (24.38) kuruş olarak hesap edilmiştir.

III. — Diğer içkiler

Üzüm ve şise fiyatlarındaki artış göz önünde tutularak yapılan tahminler neticesinde 1949 yılı diğer içkiler maliyetinin satış hasılatına nispeti % (41.14) olarak tahmin edilmiştir.

1948 yılında % (16.07) olarak hesap edilmiş olan satış giderlerinin satış hasılatına nispeti de 1949 yılı için % (16.18) olarak tahmin edilmiştir.

IV - Tuz

Tuz maliyeti 1947 yılı bilânçosu göz önünde tutularak 1949 yılı için (0,879) kuruş ve satış giderleri de (0,989) kuruş tahmin edilmiştir.

V - Barut

Maliyet bedeli satışın % (58,89) unu teşkil etmektedir. Beyiye ve sair giderleri de % (11,60) ır.

VI - Çay

Bir kilonun maliyeti (860,74) kuruş ve bir kiloya isabet eden satış giderleri de (131,22) kuruş olarak hesap edilmiştir.

VII - Kibrit

Beher sandık maliyeti (77,70) lira ve beher sandık başına isabet eden satış giderleri de (14,20) lira hesap edilmiştir.

VIII - Çakmak ve çakmaktaşı

Beher çakmaktaşı maliyeti (1,43) kuruş ve bir adede isabet eden satış giderleri de (0,69) kuruş hesap edilmiştir.

Satışların tahlihi

	Ölçü	Satış	Vasatı fiyat kuruş	Satış bedeli	Kâr
Tütün :					
Satış	Kilo	17 750 000	740,36	131 414 127	
Maliyet, Beyiye, nakliye			428,27	76 018 376	55 395 751
İçki :					
Satış	Lira			65 216 508	
Maliyet, beyiye, nakliye			% 56,39	36 772 298	28 444 210
Tuz :					
Satış	Ton	215 000	4 100,—	8 815 000	
Maliyet, nakliye			1 868,—	4 015 000	4 800 000
Barut :					
Satış	Lira			8 834 935	
Maliyet, beyiye, nakliye			% 65,23	5 763 135	3 071 800
Çay :					
Satış	Kilo	1 200 000	1 800,—	21 600 000	
Maliyet, beyiye, nakliye			991,96	11 903 520	9 696 480
Kibrit :					
Satış	Sandık	66 000	10 000,—	6 600 000	
Maliyet, beyiye, nakliye			9 190,—	6 065 400	534 600
Çakmak ve çakmaktaşı :					
Satış	Aded	500 000	10,—	50 000	
Maliyet, beyiye, nakliye			2,12	10 600	39 400
					101 982 241
Satış kârları :					
Hariç satış kârları			1 600 000		
Maliyete giren bütçe giderleri ve sair giderler			8 670 000	10 270 000	
Faiz, amortisman, sabit kıymetler sigortası ve sair masraflar				4 559 000	+ 5 711 000
					107 693 241
Bütçe cetvelinde gösterilen satış kârları (Tekel gelirleri)					
Bütçe geliri				1 250 000	
Millî Savunma Vergisi				93 246 916	+94 496 916
Bütçe gelirleri toplamı					202 190 157
Bütçe giderleri				38 440 910	
Tayyare Resmi				1 279 989	
Belediye Payı				3 461 117	-43 182 016
Hazine hissesi :					159 008 141

Rapor

8. I. 1949

Tekel Genel Müdürlüğünün 1949 yılı Bütçe tasarısını tetkik ettim. (İhisarlar Teşkilâtı) hakkındaki 4036 sayılı Kanunda izah edildiği üzere hükmi şahsiyeti haiz bir devlet müessesesi olan ve Devletin en mühim gelir kaynaklarından birini teşkil eden bu İdarenin umumi durumu hakkında bâzi mâruzatta bulunduktan ve bu vesile ile bâzi temennilerimi burada belirttikten sonra bütçe tasarısı üzerindeki incelemelere geçmekte fayda mülâhaza ediyorum.

Yüksek heyetinize bilindiği üzere Tekel Genel Müdürlüğü :

Tütün,

Tuz,

İspirto ve ispirto lu içkiler,

Kibrit,

Barut ve patlayıcı maddelerle av malzemesi, fişek ve rövelver ihisarlarını işletir, idare eder. İstihallerini satar, çay, çakmak ve çakmak taşı satışını elinde tutar.

Bilhassa memleketin zirai istihsalinde mühim mevki olan tütünlerimizi iç ve dış piyasalarda kıymetlendirmek, fabrikalar tesis etmek ve kanunla kendisine tevdi edilen bu işlerden âzami rantı temin edecek şekilde faaliyetini tanzim eylemek bu idarenin vazifeleri cümlesindedir.

Yukarda saydığımız işlerin her biri ile ayrı ayrı meşgul olmak üzere Genel Müdürlüğe bağlı olarak çalışan şubelerle diğer merkez teşkilâtından maada Tekelin 503 yerde satış teşkilâtı vardır.

Memleketin muhtelif yerlerine dağılmış olan bu satış teşkilâtından 257 si ayrıca şu mevzularda da meşgul olmaktadır.

- a) Tütün ziraatine mütaallik kanuni muameleler,
- b) Yaprak tütün mubayaası,
- c) Yaprak tütün bakım ve işleme işleri,
- d) Üzüm, incir, anason gibi iptidai maddeler mubayaası,
- e) Deneme şarap evlerinin işletilmesi,
- f) Hususi şarap âmillerinin imalâtının murakabesi,
- g) Nakliyat ve transit işleri,

Geriye kalan 246 satış teşkilâtını ehemmiyetlerine göre ikiye ayırmak mümkündür. Bunların 130 u 15000 kilodan fazla tütün mamulleriyle 15000 litreden fazla içki ve 1000 kilodan fazla çay ve ehemmiyetli miktarda kibrit satan satış teşkilâtıdır. 116 sı ise bu miktarın dışında satış yapan teşkilâttir.

Bu satış teşkilâtından bir kısmını ilga ederek satış işinin acente veya bâyilere bırakılması hususunda Bütçe Tâli Komisyonu tarafından vâkı teklifi inceleyen şu mülâhazaların göz önünde bulundurulması lüzumuna kana'im :

1. — Tuz satışı, serbest olmakla beraber Tekel satış teşkilâtından bir kısmı, memlekette tuz bühranını önlemek veya tuz fiyatlarında nâzım rolü oynamak maksadiyle ambarlarında ekseri-

ya tuz da bulundurmaktadırlar. Satış teşkilâtı kaldırılacak yerlerde tuz satışı tanzim işinin akşamı ihtimalini hesaba katmak lâzımdır.

2. — Munhasıran satışla iştigal eden teşkilâtın senelik masrafları 3 600 lira ile 12 000 lira arasında değişiyor. Masrafı yüksek olanlar nispeten azdır. Bununla beraber her yer için vasatı 8 000 lira bütçe masrafı kabul edilse dahi ortalama bir hesapla yılda 40000 kilo veya litrelik satış yapan bir idarenin masrafı karşılığı litre veya kilo başına 20 kuruş isabet eder. Bedel itibariyle de masraf nispeti % 4 tür. Bâyi veya acentenin - tek fiyat esasının devamı tabii olduğuna göre - bu miktardan aşağı bir kârla bu işlere girişip girişemeyeceği mülâhazaya değer.

3. — Bütün Tekel maddelerinin her zaman ve faşilasız olarak satışa arz edilebilmesi zaruri olduğundan en ufak yerlerde dahi idare takriben 50 000 liralık mal bulundurmak zorundadır. Acenteye veya bâyiin bunu ne suretle ve ne miktar bir sermaye tahsisi ile temin edeceğini düşünmek lâzımdır.

4. — Hulâsa, bu hususta bir karar alınırken bir taraftan teşkilâtı kaldırılacak yerlerde müteşebbislerin bulunup bulunmaması, nakliye fiyatlarının tayıni, bâyi veya acente ile herhangi bir ihtilâf vukuunda karşılaşılacak aksaklıklar, satışlarda emüyet ve istikrar ve tuz temininde halkın mâruz kalacağı güçlüklerden maada kaçakçılıkla uğrşma hususunda raslanacak zorluklar göz önünde bulundurulması, diğer taraftan da satış teşkilâtının ilgası halinde elde edilecek menfaat hesaplanmalıdır.

Kanaatin, mevcut satış teşkilâtından mühim bir kısmının ilgasının büyük bir fayda temin edemeyeceği ve bilâkis bâzi zorluklarla karşılaşılmasının muhtemel olabileceği merkezindedir. Bununla beraber her yerin hususiyetine ve mahallî şartlara göre oralardaki satış teşkilâtının ipkası mı, yoksa ilgası mı, muvafık olacağını Tekel İdaresi tarafından etüd edilmesi yerinde olur.

Tekel İdaresince satın alınacak iptidai maddelerle fabrika, imalâthane, tuzla ve yaprak tütün depoları ile nakliye vesaitinin levazımı, işletme ve idare masrafları, demirbaşlarla makina alât ve edevatının yedek aksamı ile tamirleri, sigorta ücretleri ve bütçeye dâhil olmayan sair her nevi işletme masrafları için 2159 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan 25 milyon lira sermaye, mütaakiben çıkarılan kanunlarla artırılmış ve en son 4524 sayılı Kanunla 100 milyon liraya iblâğ edilmiştir. Bundan maada 1 Haziran 1946 tarihinden itibaren Tekele bağlanmış olan muvakkat Kibrit İşletmesinin 5 295 175 liradan ibaret döner sermayesinin de ilâvesiyle Tekelin döner sermayesi 105 295 175 liraya varmıştır ki, hepsi ödemiş bulunmaktadır. 1947 bilânçosuna nazaran Tekelin sabit kıymetleri tutarı 57 380 639 liradır.

Tekelin işlettiği fabrikalar şunlardır :

Aded

- 5 Tütün fabrikası,
- 1 Tütün atelyesi,
- 10 Müskirat fabrikası,
- 1 Kibrit fabrikası,
- 1 Kereste fabrikası (İydere),
- 1 Kereste atelyesi (Tatava),
- 1 Kutu fabrikası (Matbaa ile birlikte),
- 1 Yedek parça ve tamir atelyesi

ve 50 yi müteceviz tuzla ile halen faaliyette olan 12 şarap evi.

Bu tesisleri işletebilmek ve ondan âzami randıman almak için sahip bulunduğu 105 295 175 lira döner sermayenin kifayetsizliği karşısında Tekel İdaresi, bu sermayenin bir misli artırılması teşeb-

büsünde bulunmuştur. Müttehassıslara yaptırılan tetkiklerde 195 milyon liranın döner sermaye olarak kâfi gelebileceği neticesine varılmış ve bunun üzerine hazırlanan kanun projesi Bakanlar Kuruluna sunulmuş ise de bu tasarınn sonradan geri alındığı haber alınmıştır.

Tekel, döner sermayesinin kifayetsizliğini şu kredilerle telâfi etmeye çalışmaktadır:

1. — 51 buçuk milyon lira Merkez Bankasındaki devamlı kredi (% 4 faizli),
2. — 4, 3 milyon lira İş Bankası ile yapılan mukavele mucibince akreditif kredisi (% 7 faizli).
3. — Yarım milyon lira Tutum Bankasındaki kredi (% 7 faizli).

Bundan maada yaprak tütün mubayaası sırasında, 20 - 25 milyon liralık muvakkat bir mevsim kredisine müraaat zaruretinde kaldığı gibi Hükümetin tensibi ile yapmakta olduğu destekleme mubayaası için alınan kredi de bunların hariciadedir.

Tekelin döner sermayesinin artırılması, hem faaliyetinin daha verimli olmasını hem de masraflarının azalmasına olan tesiri bakımından çok mühimdir. Bundan maada Tekelin Merkez Bankasındaki reeskont kredisinin, emisyonu olan tesiri de ayrıca mütalâaya değer. Hükümetin bu mesele üzerinde ehemmiyetle durmasını temenniye şayan görürüm.

Tekel İdaresinin iktisadi devlet teşekkülü haline ifrağı :

Mahiyeti itibariyle iktisadi bir teşekkül olmasına rağmen Tekel İdaresi bugün âdeta bir devlet dairesi gibi idare edilmektedir. Halbuki bu idarenin meşgul olduğu tütün, tuz, ispirto ve ispirtoya içkiler, kibrit, infilâk maddeleri gibi mevzular ayrı ayrı hüviyetler taşıyan ve ayrı ayrı ihtisasa ihtiyaç gösteren teşebbüslerdir. Böyle olunca bunların her birinin Tekel teşekkülüne merbut birer müessese halinde idaresi, hesap ve muameleleri ile murakabelerinin iktisadi Devlet Teşekkülleri usullerine tâbi bulunması bir emri zaruridir. Bu mevzu muhtelif vesilelerle görüşülmüş ve evvelki seneler Tekel Bütçesini tetkik eden arkadaşlar da buna etraflıca temas etmişlerdir. Ben burada meseleyi esasından deşmeyerek ona dokunmakla iktifa ediyorum. Hükümetin bu mevzuu bir an evvel ele alması, Tekel işlerinin daha faydalı ve verimli olması bakımından fevkalâde mühimdir.

Tekel hakkındaki bu umumi mülâhazalardan sonra bütçe tasarısının tetkikine geçiyorum.

Bütçe kanun tasarısında yazıldığı üzere Tekelin 1949 yılı muhammen bütçe giderleri yekûnu 38 440 910 lira ve gelirleri ise 202 190 157 liradır.

Gelirlerin sureti tevzii şöyledir :

38 440 910	Lira	Bütçe giderleri karşılığı.
159 008 141	Lira	Hazine hissesi.
1 279 989	Lira	Hazine tayyare resmi.
3 461 117	Lira	Belediyeler hissesi.

202 190 157 Toplam

1949 yılı muhammen bütçe giderlerinin 1948 senesi bütçe giderleriyle mukayesesinde aşağıdaki neticeye varılmıştır.

Masraf neveleri	1948 yılı	1949 yılı	Fark
Memur ücretleri	11 497 000	11 497 000	—
Diğer ücret ve personel masrafları	6 584 845	6 503 749	81 096
İdare masrafları	6 109 610	5 807 661	601 949
Envestisman masrafları	19 404 112	14 632 500	4 771 612
Toplam	43 895 567	38 440 910	5 454 657

Bana nazaran; 1949 yılı bütçe giderlerinin 1948 yılı giderlerinden 5 454 657 lira noksan olduğu görülüyor. Bütçedeki bu eksiklik, müfredatı aşağıda yazılı bazı bölüm ve maddelerdeki 6 911 525 lira tasarruf ile yine müfredatı aşağıda yazılı bir kısım bölüm ve maddelere yapılmış olan ilâveler neticesinde tahassül etmiştir.

1949 yılı bütçesinde geçen yıla nazaran yapılmış olan 6 911 525 lira tasarruf şu bölümlerdedir.

B.	M.		Lira
1	3	Geçici hizmetliler ücreti	146 850
		Yabancı uzmanlar ücreti	14 114
3	1	Çocuk zammı	41 000
	4	Ölüm yardımı	20 000
4	2	Döşeme ve demirbaş	20 000
	3	Aydınlatma	10 000
	4	Isıtma	10 000
	6	Spor giderleri	8 000
5		Basılı kâğıt ve defterler	5 000
6	1	Posta ve Telgraf ücretleri	50 000
7		Kira karşılığı	175 000
8	1	Taahhüt satın alma karşılığı	165 000
	2	Onarma	8 000
9	1	Sürekli görev yolluğu	80 000
	2	Geçici görev yolluğu	245 340
	3	Müfettişler yolluğu	20 000
	5	Yabancı uzmanlar yolluğu	30 000
10		Giyecekler	50 000
11		Tedavi yol ve başka giderler	14 000
	1	İç kongreler	9 999
22	1	4489 sayılı Kanun gereğince yurt dışına gönderileceklerin staj giderleri	15 000
	2	Öğrenci ödeneği	25 000
27		Kaza sigortası	3 500
35		Memur ve hizmetli çocukları öğrenci pansiyonuna yardım	35 000
	1	Yapı, bina satın alma ve onarma giderleri	1 999 112
	2	5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satın alınacak tütün bakım ve işleme ev ve ambarları giderleri	425 000
		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yapılacak fabrika, imâl ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri	2 850 000
28		Kurs genel giderleri	2 000
		1715 sayılı Kanun gereğince kâğıt para amortismanı	434 610
		Toplam	6 911 525

Geçen yıla nazaran 1949 yılı Bütçesindeki artışların ise şu kısımlarda olduğu müşahade edilmiştir.

B.	M.		Lira
1	2	Hizmetliler ücreti	4 880
		3656 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince verilecek yabancı dil para mü- kâfatı	60 000
		2921 sayılı İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı Kanunu gereğince verilecek tekaüt sandığı payı	14 988
4	9	5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler	50 000
6	2	Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri	10 000
14	1	Deneme ve arıtma giderleri	40 000
21	3	Mahkeme harçları	10 000
19		Para taşıma giderleri	10 000
21	6	Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler	500
		Yurt dışı acente ve mümesilliklerin her türlü giderleri	176 000
		Yayın işleri	10 000
33		İşçilere ve çocuk yuvalarına yardım	75 000
34		İşçi kurul ve sendikalarına yardım	200 000
		Demirbaş, makine satın alma, kurma ve onarma giderleri	795 500
Toplam			1 456 868

Bütçenin bölüm 1 madde 1 memurlar ücreti tertibi geçen yılın aynı olarak 11 497 000 lira olup şu unsurlardan terekküp etmiştir.

	Lira	
a) Teşkilât Kanununa bağlı cetvele göre ücretlerin senelik balığı	10 851 900	
b) 1 . VIII . 1948 tarihinde verilmekte olan üst derecelerin seneliği	488 400	
c) 1 . IX . 1948 den 31 . XII . 1948 tarihine kadar verilecek üst derecelerin seneliği	321 600	
d) 1949 yılında verilecek üst derecelerin tutarı	226 650	
Toplam		11 888 550
e) Kadro imkânlarından hâsıl olacağı tahmin edilen tasarruf	116 000	
11 772 550		
f) Yabancı memleketler ücret farkları	297 600	
Budan yapılacağı tahmin edilen tasarruf	190 150	
11 880 000		
g) Münhallerden tahmin edilen tasarruf	383 000	
Toplam		11 497 000

Yukarıki tasnife göre diğer ücret ve personel masraflarında geçen yıla nazaran 81 096 lira bir noksan mevcut ise de bu kısmın hizmetliler ücreti tertibinde 4 880 lira bir fazlalık mevcuttur. Gider Bütçesi gerekçesinde de izah edilmiş bulunduğu nazaran bu maddede geçen yıla nazaran % 10,75 nispetinde bir tasarruf yapılmış ise de ücretleri pek az olan atlı koruma ve tahsil memurlarına, atlı posta, müvezzileriyle seyyar sağlık memurlarına kıyasen 5190 sayılı Kanun gereğince 15 lira hayvan yem bedeli verilmesine mukabil sözü geçen bu memurların maaş tutarları en az 150 liradan başladığından kaçakçılığın takip ve önleneğinde faal bir rol oynayan atlı takip memurları ücretlerinin de emsali devlet memurları derecesi-

ne çıkarılması zaruri bulunmuş ve yeni kadronun bu şekilde tesbiti neticesinde bu maddeye geçen yıla nazaran ilâve edilmiş olan 4 880 lira kabule şayan görülmüştür.

İdare masrafları kısmında da geçen yıla nazaran 601 949 lira bir noksanlık mevcuttur. Bu hususta tasarıda etraflı izahat verilmiş olduğuna göre burada daha fazla teferruata girilmemiştir.

Envestisman masraflarına gelince;

Bütçenin bu kısmındaki tasarruf geçen yıla nazaran %25 raddesindedir. 14 632 500 liradan ibaret bulunan bu kısım masrafların,

- a) 2 400 000 Lirasını bina satınalma yapı ve onarma giderleri.
- b) 1 545 500 » Demirbaş, makina satın alma ve kurma giderleri,
- c) 3 600 000 » 5113 sayılı Kanun gereğince yapılacak Yaprak Tütün Bakım ve işletme evleri,
- d) 7 000 000 » 4898 sayılı Kanun mucibince yeniden yapılacak fabrika, imal ve doldurma evleri ile mevcutların genişletilmesi giderleri,
- e) 87 000 » da taşıt giderleri teşkil etmektedir.

Bunlardan a, b, c, ve e, fıkralarındaki giderler ayrı ayrı birer programa bağlanmış olup alınan izahata göre bu programların senesi içinde tahakkukuna çalışılacağı anlaşılmıştır.

d, fıkrasındaki 7 000 000 liralık ödeneğe gelince;

Tekel İdaresi, uzun süren savaş yıllarında normalin fevkinde çalışmalar dolayısıyla bir kısım fabrika ve tesislerinin yıpranmış olduğunu ve bunlardan yine bir kısmının şirketlerden idareye devredilip amorti müddetlerini de doldurmuş bulduklarını göz önünde tutarak 20 . V . 1946 tarihinde 4898 sayılı Kanunla Hükümetçe onanacak programdairesinde 50 milyon liralık yeni fabrikalar kurmak ve mevcutlarını genişletmek yetkisini almış idi. Buna dayanılarak Bakanlar Kurulundan alınan 6 . VIII . 1946 gün ve 3/4300 sayılı karara müsteniden;

	Lira
1. — 12 000 000 Kilo kapasitede bir sigara fabrikası	18 000 000
2. — 12 000 000 Litre kapasitede bir bira fabrikası	8 000 000
3. — 4 000 Ton kapasitede bir malt fabrikası	3 300 000
4. — Ankara Bira Fabrikasının tevsii	1 700 000
5. — İstanbul Bira Fabrikasının tevsii	1 000 000
6. — 4 bira imalâthanesi	1 000 000
7. — 25 000 000 Litre kapasitede şarap fabrikası	10 000 000
8. — Fıçı, Kapsül fabrikaları ve kuru buz tesisleri	4 000 000
9. — Yardımcı Malzeme Fabrikası	1 000 000
10. — Av malzemesi tesisatı	1 000 000
11. — Poşet Kibrit Fabrikası	500 000
12. — Hususi tertibatlı nakil vasıtaları	500 000
Toplam	50 000 000

Yapılması derpiş edilmiştir.

Bu ana programdan sonra detay üzerine yapılan etüdler ve Amerika'ya giden heyetin yaptığı tetkikler neticesinde gerek Amerika'da fiyatların artmış olması ve gerek 7 Eylül Kararlarının tevhit ettiği kur farkları sebepleriyle 50 000 000 lira ile yukarıda tadat edilen işlerin ikmaline imkân olamayacağı

ğı anlaşılmış ve aşağıda yazılı işlerin yapılması için 6308 sayılı ve 31 . VIII . 1947 tarihli Kararname ile evvelki program tadil edilmiştir.

Sigara sanayii için	21 500 000 Lira
Bira sanayii için	22 500 000 Lira
Şarap sanayii için	4 000 000 Lira
Müteferrik sanayi ve nakil va- sıtaları için	2 000 000 Lira
<hr/>	
Toplam	50 000 000 Lira

Bu kararnamenin neşrinden sonra Sigara Fabrikası etrafındaki çalışmalar ilerlemiş, gerek bu mevzuda ve gerek Bira ve Şarap Fabrikaları işlerinin son durumu muvacehesinde kararnamenin yeniden gözden geçirilmesi lüzumu hâsıl olmuştur. Amerika'da bir müessese ile Sigara Fabrikası için yapılmış olan mukavele gereğince fabrikanın 37 600 000 liraya çıkacağı anlaşılmış olduğundan program bir kere daha,

Sigara sanayii için	37 600 000 Lira
Bira sanayii için	8 150 000 Lira
Şarap sanayii için	4 250 000 Lira
<hr/>	
Toplam	50 000 000 Lira

olarak tadil edilmiştir.

Alâkadarlardan alınan izahata göre yeni sigara fabrikasının açılmasını mütaakıp,

1. — Tütün zayıtının önlenmesinden,
 2. — Fazla mesai ücretlerinden,
 3. — İşçilikten,
 4. — Gramaj farklarından,
 5. — Kutu el işçiliğinden,
- senede takriben 2 500 000 liralık bir tasarruf temini derpiş edildiği anlaşılmıştır. Bunların hari-
cinde bugün rakamla ifade edilemeyen,

- a) Tamir masraflarının azalması,
- b) İskartaların azalması ve önlenmesi,
- c) Tahmil ve tahliye işlerinde tasarruf,
- d) Nikotin fabrikasının bu meyanda tesisi dolayısıyla temin edilecek gelirler de ayrıca na-
zarı itibara alınabilir.

1949 yılı Bütçesine konulan 7 000 000 lira ödeneğin 3 500 000 lirasının yukarda bahsi geçen Maltepe Sigara Fabrikasına ve mütebakisinin de bira ve şarap sanayiinde sarfedileceği anlaşıl-
mıştır.

Bütçe giderleri yekûnunu teşkil eden 38 440 910 liralık ödenğin bölüm ve maddeleri ayrı ayrı gözden geçirilmiş ve bunlardan :

B. M.		Bütçeye konulan ödenek	Raportörce teklif edilen	İndirilen ödenek
1	Yabancı uzmanlar ücreti	140 886	90 886	50 000
2	Dış kongreler masrafı	40 000	25 000	15 000
22	Öğrenci ödeneği	75 000	15 000	60 000
26	4250 sayılı Kanun gereğince şarapçılara verilecek prim ve başka ödemeler.	150 000	50 000	100 000
	Yurt dışı acente ve mümessilliklerin her türü giderleri	296 000	250 000	46 000

ceman 271 000 liranın bütçeden indirilmesi mümkün görülmüştür. Buna mukabil 35 nci bölümdeki memur ve hizmetli çocukları öğrenci pansiyonlarına yardım tertibindeki 75 000 liranın geçen seneki ödenek miktarı olan 110 000 liraya çıkarılması muvafık olacaktır.

*
* *

Tekel gelirleri

B. cetvelinin birinci bölümünü satış kârları (Tekel gelirleri) teşkil eder. Tütün, tuz, içki, çay, kibrit ve infilâk maddelerinden toplanan bu bölümün mühim kısımları üzerinde durarak bu hususta biraz malûmat vermekte fayda vardır.

1. — Tütün :

1949 yılı bütçe tasarısında tütünün muhammen satış miktarı 17 750 000 kilo, vasati satış fiyatı 740,36 kuruş, maliyet ve satış masrafları 428,27 kuruş olarak gösterilmiştir. Buna nazaran tütünden tahmin edilen kâr miktarı 55 395 751 liradır. 1948 senesinde on aylık satış miktarı 14 723 053 kilo olmasına ve iki aylık satışın bu nispet dâhilinde 2 944 610 kilodan ibaret olacağı tahmin edilmesine göre 1949 yılı satış miktarına 17 750 000 kilo tahmin edilmesinde isabet vardır. Satış masrafları ile maliyet fiyatlarına gelince; malzeme ve umumi masraflarla işçi ücretlerinin yükselmesinden dolayı 1949 yılında 1948 yılına nazaran tahmin 36,33 kuruş daha yüksektir. Bu sebeple 1949 yılı tütün satış kârı 1948 senesinden 3 414 749 lira noksaniyle tahmin edilmiştir. Maliyet fiyatlarının tesbitine tesir eden unsurların seneden seneye artması tütün satış kârını düşürmektedir. Bu vaziyet karşısında tütün ve sigara fiyatlarına bir miktar zam yapılması muvafık olup olmayacağı münakaşa mevzuu olabilir. Hükümetin bu hususta ne düşündüğünü bilmiyorum. Yapılan bir tetkik neticesinde tütünlerin nevelerine göre beher pakete âdil bir nispet dairesinde olmak üzere yapılacak 5 - 25 kuruş arasındaki bir fiyat zammına bütçeye senede 40 000 000 lira raddesinde bir gelir fazlası sağlanabileceği anlaşılmaktadır.

Tütün mevzuunu ele almışken Tekelin elindeki stok miktarı ile geçen seneki destekleme mübayaası hakkında muhterem komisyonunuza biraz malûmat arz etmek isterim.

1 . XI . 1948 tarihinde Tekel depolarında mevcut tütünlerin miktarı, destekleme mubayaaası tütünleri hariç olmak üzere, aşağıdaki cetvelde gösterildiği üzere 48 790 657 kilodur.

Kilo	Mahsul senesi	Bölgesi
8 183 073	1946 ve daha eski	Marmara
9 820 000	1947	»
18 003 073	Toplam	
12 443 053	1946 ve daha eski	Karadeniz
9 505 000	1947	»
21 948 053	Toplam	
3 218 502	1946 ve daha eski	Ege
2 000 000	1947	»
5 218 502	Toplam	
871 690	1946 ve daha eski	Şark
2 749 339	1947	»
3 261 029	Toplam	
48 790 657	Genel toplam	

Tekelin, elinde bu suretle iki senelik stok bulundurması, tütünlerimizin bütün dünyaca tanınmış olan nefasetini muhafaza edebilmesi için iki fermentasyon devresi geçirmesi maksadına mâtuftur. Bu sebeple 1946 yılına kadar elinde kâfi miktarda stoku bulunmayan Tekel İdaresi 1946 dan itibaren stok miktarını artırmaya çalışmış ve bunu temin edebilmiştir.

Tekel, kendi ihtiyacı haricinde Hükümetin tensibiyle bir de destekleme alımı yapmıştır ki, bunun miktarı 10 740 283 kilodur. Bu tütünlerin yüksek evsafa olan 6 400 000 kilosu harice satılmış ve bu satıştan takriben 4 592 000 lira kâr temin edilmiştir. Geri kalan tütünlerin ne zaman ve ne suretle satılacağı malûm olmadığından 1949 yılı Bütçesine bu destekleme almından mütevellit başkaca bir satış kârı konulmasına mahal görülmemiştir. Esasen bu kâbil almılardan husule gelecek kârın hangi hesaplara geçirileceği hakkında henüz ne bir karar ne de bir anlaşma mevcut değildir. Bu vesile ile Hükümetin bu ciheti de açıklamasında fayda mülâhaza etmekteyim.

Tekel ve Tekelin iştiraklerinden olan Tütün Limitet Şirketinin yaptıkları destekleme mubayaaaları aşağıdaki kredilerle temin edilmiştir:

- 6 000 000 lira Millî Korunma fonundan,
- 18 000 000 lira tütün ekicilerinden tahsil edilip Ziraat Bankasında bulunan % 5 lerden,
- 15 000 000 lira Bonu ihraçı suretiyle Merkez Bankasından.

Millî Korunma fonundan alınan 6 000 000 lira ile tütüncülerin % 5 lerini teşkil eden meblağdan 4 850 000 lirası Tütün Limitede verilmiş geri kalan 28 150 000 lira da Tekelin destekleme mubayaaasına tahsis edilmiştir.

2. — Tuz :

Tekelin halen işletmekte olduğu 54 tuzlanın senelik istihsal kapasitesi 276 000 tondur. Bundan

ortalama 225 000 ton dâhilde sarf edilmekte ve geri kalan 50 000 ton kısmen dâhilde stok edilmekte kısmen de talep vukuunda döviz mukabili harice satılmaktadır. 1947 senesinde Tekelin dâhilde sattığı tuz miktarı 241 000 tondur. Harice de 33 000 ton sevk edilmiştir. 1948 senesinin dahilî satışı 1947 ye nazaran düşük bulunuyor. On aylık satış miktarı 194 180 tondur. 1949 Bütçe tasarısı hazırlanırken 1948 yılının sekiz aylık satış vaziyeti esas alınarak satış miktarının 215 000 ton tahmin edilmişse de 1948 senesinin on aylık fiilî vaziyetine göre 1949 yılı için satış miktarının 220 000 ton olarak tahmin edilmesi mümkün görülmektedir. Filhakika, 1948 yılının on aylık satış miktarı 184 180 ton olup buna 1947 yılının iki aylık satış miktarı olan 37 010 tonun ilâvesi halinde, yekûn 221 190 tona baliğ olacağına göre 1949 senesi satış tahmininin 220 000 ton olarak hesap edilmesi uygun mütalâa edilmiştir.

Haricî satışlara gelince; 1947 yılında 33 000 ton olan satışların, alınan malûmata göre 1948 yılında 50 000 tonu bulacağı ve mevcut talepler karşısında 1949 yılı için de aynı miktarda satış yapılabileceği anlaşılmaktadır. Bu hesaba göre;

5 000 tonun satış kârı $5\ 000 \times 21.95 =$	109 750	Lira
5 000 tonun Millî Savunma vergisi	50 000	»
Harice satılacak 50 000 ton tuzun satış kârı (beher tonda takribî kâr 5 lira hesap edilmiştir.)	250 000	»
	<hr/>	
	Toplam	409 750 »
% 5 Belediyeler payı	17 988	-»
	<hr/>	
Gelir fazlası	391 762	»

Netice olarak bütçenin gelir kısmına 391 762 liranın ilâvesi muvafık olur.

Tuzun, tuzlalarda beher kilosu Millî Savunma Vergisi ile birlikte 4 kuruşa satılmakta olmasına rağmen tuzlalar haricinde satış serbest olduğu için yurdun muhtelif yerlerinde büyük farklar gösteren ayrı ayrı fiyatlarla satılmaktadır. Bu fiyat tahavvülüne başlıca âmil, nakliye masraflarıdır. Yapılan bir istatistiğe göre memlekette sarfedilen tuzların fiyat, miktar ve nispeti aşağıda gösterildiği şekilde tesbit edilmiştir :

Nispeti	İstihlâk miktarı (Ton olarak)	Satış fiyatı
% 1,91	4 000	4 - 6 kuruş
% 12,13	25 400	6 - 7 »
% 16,66	34 900	7 - 9 »
% 24,44	51 200	9 - 12 »
% 17,77	37 200	12 - 13 »
% 14,27	29 900	14 - 18 »
% 8,07	16 900	18 - 21 »
% 4,75	10 000	21 - 45 »

Görülüyor ki 1936 senesindenberi tuzlalarda kilosu 4 kuruşa satılan tuz birçok yerlerde müstehli-ke pek yüksek fiatlarla intikâl etmektedir. Şayanı dikkat olan cihet aşağı fiyatla yapılan satışların İstanbul, İzmir gibi büyük şehirlerde bulunması, yurdun ücrâ köşelerinde ise tuz fiatlarının çok yüksek olmasıdır.

Nakil vasıtaları ve ambar temini hususundaki zorluktan dolayı tuzun da diğer Tekel maddeleri gibi her yerde aynı fiyatla satılmasının hemen sağlanabileceğini pek ümit etmemekle beraber fiyatlar arasında bir mukarenet ve muvazene tesisi için Tekel İdaresinin bu işi ehemmiyetle ele almasını lüzumlu görmekteyim.

3. — *İspirto ve ispartolu içkiler :*

Bu kısım mamuller için 1948 Bütçesine konulmuş olan 22 844 510 lira gelire mukabil 1949 senesi gelir tahmini 5 599 700 lira fazlasıyla 28 444 210 liradır. Bunun 6 161 100 lirası bira, 18 908 880 lirası rakı ve mütebakisi de şarap, likör, kanyak, ispirto ve sairinin satış kârları olarak tahmin edilmiştir.

Bira :

1948 senesi muhammen satış miktarı 20 000 000 litre ve on aylık fiili sarfiyat 16 321 830 litredir. 1949 yılı muhammen satış miktarı ise 16 500 000 litre gösterilmiştir. Bir litrenin tahmini maliyeti 1948 de 22,86 kuruş 1949 da 24,38 kuruştur. Şişeli biranın litresi Müdafaa Vergisi hariç 50 kuruş ve fiçli biranın litresi 40 kuruştur. Tekel İdaresi, şişeli biranın litresine 30 kuruş ve fiçli biranın litresine 20 kuruş zam derpiş ettiğinden bu zam dolayısıyla satış miktarında husule gelecek düşüklüğe rağmen satış kârı 1948 deki 2 256 000 lira tahmine mukabil 1949 da 6 161 100 lira olarak tahmin edilmiş ve bütçeye o suretle konulmuştur.

Rakı :

1948 senesinde rakı satış miktarı 8 606 000 litre ve satış kârı da 18 052 300 lira tahmin edilmesine mukabil 1949 senesinde satış miktarı 7 200 000 litre ve satış kârı da rakı fiyatlarına evvelece yapılmış olan zam dolayısıyla, 18 908 880 lira tahmin edilmiştir. Satış miktarının 1948 yılına nazaran az tahmin edilmesi, dokuz aylık sarfiyatın düşük bir miktar göstermiş olmasındandır. Bu miktar 5 404 329 litredir. Bu düşüklüğün Mayıs 1948 de rakı fiyatlarına vâkı zamdan ileri geldiği söylenmektedir. Bununla beraber rakıya litre başına 50 kuruş daha zam yapılmasında rakı sarfiyat miktarı bakımından bir mahzur görmemekteyim. Şu takdirde bu seneki tahmine esas olan 7 200 000 litre rakının satışından 3 600 000 lira bir fazla gelir temini mümkündür. Vakıa rakı fiyatlarına vâkı olacak zam neticesinde sarfiyatın azalacağı ve fiyat zammından sağlanacak faydaya mukabil sarfiyatın düşmesi suretiyle gelirin azalacağı ileri sürülmekte ise de rakı fiyatlarına vasati % 7 nisbetini ancak bulacak olan 50 kuruşluk bir zammın satışı düşüreceği mütalâasını yerinde bulmamaktayım. Zamna taraftar olanlar şu mütalâaları ileri sürebilirler:

I. - Rakı fiyatı yükselinee bununla ülfet edenler kaçak rakı elde etmeye çalışırlar, kaçakçılık artar.

II. - Rakı içmeyi itiyat edinenler bunun yerine ucuz fiyatlı olan ispirtoyu içmeye başlar ki bu da sıhhati ihlâl eder.

III - İçkiye alışanlar rakıyı pahalı bulunca onun yerine şarap veya birayı tercihe giderler.

Buna karşı cevabım şudur :

I - Kaçakçılıkla uğraşmak Tekelin vazifeleri cümlesindedir. Bunun için bütçeye esaslı tahsisat konmuştur. Bundan maada fiyatlara takriben %7 nispetinde vâkı olacak cüz'î bir zam neticesinde kaçakçılığa sapacakların ve kaçak rakı satacakların mühim bir yekûn teşkil etmeyeceği muhakkaktır.

II - Filhakika bundan evvel rakı fiyatları yüksek olduğu zamanlarda bazı kimseler rakı yerine ispirto içmek yolunu tutmuşlarsa da son zamanlarda (Philalat d'Ethile) isminde bir maddenin ispirtoya ilâvesi halinde, ispirtonun evsafı bozulmadığı halde tadını - içmeye imkân vermeyecek derecede - acılaştırdığı için bu mahzur da bu suretle bertaraf edilebilecektir. Bazı memleketlerde böyle yapıldığını alâkadarlar söylüyorlar.

III - Rakı yerine şarap veya bira içmeye gidileceği yolundaki mütalâayı bir an için vârit görsek dahi aradaki fark kısmen telâfi edileceğinden maada umumi sıhhat ve hattâ asayiş namına bun-

dan ancak memnun olmak icabeder. Binaenaleyh rakı fiyatlarına litre başına 50 kuruş bir zam yapılması çok yerinde olur. Bundan hâsıl olacak menfaat - 1949 senesi rakı satış miktarının tahminine göre 3 600 000 liradır. Bununla beraber bu zam neticesinde satış miktarında cüz'î bir azalma ihtimali vârit görülüyorsa bunun için 600 000 lirasını ihtiyat ayırmak suretiyle gelir kısmına 3 000 000 liranın ilâvesini muvafık görmekteyim. Bunu yüksek encüme bir teklif olarak arz ediyorum.

Gelir bakımından ehemmiyeti tâli derecede olan diğer ispiroto ve ispirotolu içkiler hakkındaki iki senelik mukayeseli malûmat kısaca aşağıda gösterilmiştir.

Nevi	1 9 4 8			1 9 4 9		
	Satış miktarı	Satış bedeli	Kâr	Satış miktarı	Satış bedeli	Kâr
Likörler	100 000	360 800	99 887	120 000	483 000	109 855
Votka	100 000	585 950	409 854	130 000	759 500	522 988
Vermut	138 750	312 650	21 393	135 000	414 000	75 624
Kanyak	220 250	1 265 260	541 912	224 650	1 579 630	718 819
Şarap	3 140 000	2 913 500	170 004	3 123 900	3 384 615	124 875
İspirtolar	3 557 400	5 020 640	1 126 875	4 112 000	5 257 960	1 298 230

İspiroto ve ispirotolu içkilerin istihsali için mubayaa edilen yaş üzüm, kuru üzüm, incir, arpa ve anason fiyat ve miktarları aşağıda mukayeseli olarak gösterilmiştir.

Yaş üzüm :

Mubayaa bölgesi	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kilo	Vasati fiyat Kuruş	Kilo	Vasati fiyat Kuruş
Ankara	219 857	10,79	459 129	15,53
Akhisar	93 430	11,27	—	—
Bilecik	13 281	17,50	4 307	17,97
Bursa	99 348	17,73	—	—
Çal	31 825	12,33	7 493	15,00
Çorum	15 416	16,19	—	—
Develi	133 858	11,24	—	—
Elâzığ	300 088	14,99	164 277	19,91
Erdek	67 882	15,00	52 738	18,00
Antep	861 295	9,88	1 054 593	12,75
Hadım	8 475	9,75	2 433	15,00
İbradı	2 111	15,00	6 498	15,95
İzmir	948 091	15,78	2 188 701	17,18
İsparta	116 016	14,86	109 737	16,70
Kalecik	121 507	9,15	93 334	14,03
Karaman	15 386	12,25	—	—
Kilis	132 487	9,07	97 587	13,60
Kırıkhan	38 387	16,87	—	—
Kırıkkale	125 420	8,97	125 971	13,67
Kırşehir	102 834	7,48	—	—
Malatya	17 938	18,53	—	—

1 9 4 6

1 9 4 7

Mubayaa bölgesi	1 9 4 6		1 9 4 7	
	Kilo	Vasati fiyat Kuruş	Kilo	Vasati fiyat Kuruş
Manisa	297 322	10,93	—	—
Maraş	130 032	11,58	92 700	14,99
Safranbolu	13 214	20,52	—	—
Senirkent	19 789	12,96	—	—
Tokad	227 518	15,06	51 622	23,77
Tarsus	8 007	18,02	—	—
Trakya	3 214 440	16,24	5 204 495	18,06
Ürgüp	787 548	7,76	197 847	16,82
Urfa	64 363	10,42	—	—
Yozgad	30 259	9,76	13 606	11,85
Toplam	8 257 454	13,55	9 927 068	16,99
<i>Kuru üzüm :</i>				
Adana	200 972	32,36	259 073	41,88
Diyarbakır	402 174	29,68	1 052 048	36,38
Anteb	855 365	38,49	3 106 018	44,37
Kayseri	1 527 490	26,50	1 689 068	42,64
Konya	134 401	29,82	1 392 483	45,10
Izmir	—	—	6 581 904	72,37
Toplam	3 120 392	30,71	14 080 594	56,68
<i>İncir :</i>				
Izmir	236 864	12,00	1 647 875	37,77
Muğla	—	—	201 074	17,98
Hatay	—	—	49 274	19,41
Aydın	—	—	29 502	20,00
Toplam	236 864	12,00	1 927 725	20,83
<i>Arpa :</i>				
Ankara	2 225 952	19,50	3 275 716	18,80
Aydın	815 000	21,53	—	—
Eskişehir	1 123 101	19,04	—	—
Kayseri	854 391	21,53	—	—
Manisa	161 870	21,68	—	—
Istanbul	—	—	3 074 480	18,98
Toplam	5 180 314	20,12	6 350 196	18,89

Mubayaa bölgesi	1946		1947	
	Kilo	Vasati fiyat Kuruş	Kilo	Vasati fiyat Kuruş
<i>Anason :</i>				
Antalya	144 131	96,77	420 065	162,02
Aydın	126 039	104,70	315 396	162,01
Bahkeşir	30 562	98,01	29 929	155,38
Bursa	47 520	108,25	92 272	160,97
Edirne	3 354	106,32	5 841	160,00
Eskişehir	147 119	100,67	140 679	160,96
İzmir	56 945	147,07	118 003	195,25
İzmir (Tüccar)	3 101	155,00	—	—
Merkez	—	—	11 163	195,12
Toplam	558 771	106,14	1 133 650	165,43

4. — Çay :

1948 senesinde çay sarfiyatı 1 250 000 kilo tahmin edilmişti. Buna mukabil on aylık satış 1 104 000 kilodur. 1949 Bütçesi tahmininde bu satış miktarının esas tutulması lâzımgelirse de Tekel İdaresi kilosu 20 lira üzerinden yeni bir nevi çay ihdas etmek ve kilosu 12 liraya satılan çay nevini piyasadan kaldırmak hususunda bir karara vardığından satış miktarının azalacağı düşünülerek 1949 senesi çay satışı 1 200 000 kilo tahmin edilmiştir. Çay satış maliyeti 1949 için 991,96 kuruş olarak hesaplanmıştır. Piyasaya iki nevi üzerinden arz edilecek çay satış fiyatları ise 16 ve 20 lira olarak tesbit edilmiştir. Bu hesaplar üzerinden bütçeye satış kârı olarak konulan miktar 9 696 480 liradır.

Tekel İdaresi, piyasaya arz ettiği çayların takriben % 90 nını hariçten getirmektedir. Maliyetleri, çayların cinsine göre 534 ile 920 arasındadır. Halen istihsali 150 000 kilodan ibaret olan Rize çaylarının maliyeti ise 12 liradır. Rize çaylarının maliyetinin bu derece yüksek olmasını tevlit eden âmillerin neler olduğunu tetkik ederek bu konuda Hükümetin gerekli tedbirler alması lüzumunu belirtmeyi borç bilirim.

5. — Kibrit :

1948 yılının on aylık satışı 55 484 sandıktır. Geçen yılın son iki aylık satışı da 11 247 sandık olup mecmuu 66 731 sandık eder. Bu itibarla 1949 yılı bütçesinde satılacağı tahmin edilmiş olan 66 000 sandık muvafık görülmüştür.

Maliyet ve satış masraflarına gelince: 1948 yılında 93,96 lira olarak tahmin edilen maliyet ve satış masrafları tutarı 1949 yılında 91,90 lira tahmin edilmiştir. Buna nazaran 1949 bütçesindeki satış kârları geçen yıldan 154 080 lira fazlasıyla 534 600 lira olarak hesap edilmiştir.

Yapılan tetkikat neticesinde kibrit sanayii için senelik takriben 18 000 metre mikâbı tomruğu ihtiyaç olduğu, buna mukabil ormanlarımızdan ancak 13 000 metre mikâbı tomruk alınabileceği fakat önümüzdeki seneler için bu miktarın dahi temin edilmesi müşkül olacağı anlaşılmıştır. Bu itibarla hariçten mühimce bir miktar tomruk veya kibrit çöptü temininin bir emri zaruri olduğu neticesine varılmaktadır. Kibritin asli maddesini teşkil eden tomruğun yukarıda arzedildiği veçhile 5 000 metre mikâbı noksanıyla elde edilmesinden husule gelen açık, kısmen kibrit çöplerinin kısaltılması ve kısmen de dış kutularının karton ile imal edilmesinden tasarruf edilen miktar ile kapatılmaktadır.

Kibrit fabrikasının daha rasyonel gelişmesini temin için Tekel İdaresince bir mütchassısa ihtiyaç olduğu anlaşıldığı ve bunun teminine çalışılacağı alâkadarlardan öğrenilmiştir.

6. — *Barut ve patlayıcı maddeler:*

1949 yılı Bütçesinde barut ve patlayıcı maddeler satışı 8 834 935 lira tahmin edilmiştir. Bunun % 53,72 sini maliyet ve % 11,51 ni de satış masrafları teşkil etmektedir. Bu maddeler satışından tahmin edilen kâr geçen yıla nazaran 871 450 lira fazlasıyla 3 071 800 liradır.

Gelir Bütçesinin diğer kısımlarını teşkil eden çeşitli gelirler, para cezaları, çeşitli hasılât ve geri alma bölümleri için yapılan tahminler de 1947 yılı tahsilâtıyla 1948 yılının sekiz aylık hasılâtı esas olarak alınmıştır.

Savunma vergilerinin de yukarda arzedilen tütün, içki, tuz, kibrit ve çakmak taşı satış tahminleri esas alınarak tesbit edildiği ve esasa göre yapılan 1949 yılı tahminlerinin 1948 yılına nazaran 1 854 346 lira fazlasıyla 93 246 916 lira hesap edildiği anlaşılmış ve başkaca üzerinde durulacak bir nokta görülmemiştir.

Netice

Bu suretle Tekel Genel Müdürlüğünün 1949 yılı Bütçe tasarısının gider ve gelirleri üzerinde yaptığım incelemeler neticesinde yukarda arzedildiği üzere giderlerden 271 000 — 35 000 = 236 000 liranın tasarruf edilebileceği ve tuzdan 409 750 lira, rakı satışlarından da 3 000 000 liralık bir kâr sağlanabileceği anlaşılmaktadır. Elde edilecek ceman 3 645 750 liralık gelir fazlasından 135 000 lirasının Hazineye Tayyare Resmine ve 48 038 lirasının da belediyeler payına tefriki icabettiğinden mütebaki 3 462 712 liradan 962 712 lirasının Hazine hisesine ilâvesinin ve 2,5 milyon lirasını da 4898 sayılı Kanunla yapılması takarrür eden tesislere karşılık olmak üzere Tekel Bütçesinin kredi ve tesisler kısmındaki hususi bölümüne geçirilmesinin muvafık olacağını ve bu suretle Tekel istihsal ve kârlarının artırılması hususundaki programın biran evvel tahakkuku imkânının sağlanabileceğini arz ile Komisyonun bu bapta bir karara varmasını rica ederim.

Faaliyet ve muamele hacmi milyarı aşan bu mühim Devlet müessesesinin bütün muameleleri hakkında bir bütçe tetkik raporunda daha fazla malûmat ve izahat vermeyi caiz görmediğimden ancak mühim gördüğüm hususların umumî hatlarını burada belirtmekle iktifa etmiş bulunuyorum. Raporumu Sayın Encümenin Yüksek nazarlarına hürmetlerimle arz ederim.

Diyarbakır Milletvekili
İhsan Hâmid Tigrel

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/392
Karar No. 60

10. I. 1949

Yüksek Başkanlığa

Tekel Genel Müdürlüğünün 1949 yılı Bütçesi hakkında Başbakanlığın 30 . IX . 1948 tarihli ve 6/3343 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Kanun tasarıları Komisyonumuza havale buyrulmakla Gümrük ve Tekel Bakanı Emin Erişirgil, Maliye Bakanı Şevket Adalan, Tekel Genel Müdürü Yusuf Ziya Ersin hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Genel Müdürlüğün 1949 yılı Bütçesini Komisyon adına inceleyen raportörün raporu okunmuş ve bu idareyi ilgilendiren konular üzerinde durulmuştur.

Bunların başlıcaları, ispirotolu içkiler, bira, tütün, kibrit, çay, tuz, harici satışları, yapı ve tesisler gibi idarenin esaslı meşgalesini teşkil eden işler olup her biri üzerinde uzun tetkikler yapılmıştır.

İspirtolu içkilerin ağırları sağlık, asayiş yönlerinden, her yıl olduğu gibi tartışma konusu olmuş ve memleketi ağır alkollü içkilerden mümkün olduğu kadar kurtaracak ve hafiflerin revamini temin edecek şekilde hareket edilmesi üzerinde durulmuştur. Hattâ ağır içkilere zamlar yapılarak meselâ; bu yıl bira fiyatlarına 30 kuruş ilâvesi hakkındaki Hükümet teklifinin değiştirilmesi hususları başlıca görüşmeye esas teşkil etmiştir. Buna dair sonuçlar Gelir Bütçesinin tahlilinde aşağıda arz edilecektir.

Biranın memlekette geniş ölçüde sarfedildiği ve mevcut iki fabrikanın tevsiyle yeniden (12 000 000) litrelik bir bira fabrikasının kurulması, 4898 sayılı Kanunla verilen 50 milyon liralık yetki çerçevesi içinde hazırlanmış olan programa ithal edilmiştir.

Yine bu program geerğince (25 000 000) litre kapasitede bir şarap fabrikasının inşası suretiyle bir taraftan memleket şaraplarının ihracını temin edecek yolda yürünürken diğer taraftan da deneme şaraphaneleri tesis etmek, hususi şarap âmillerinin imalâtını murakabe etmek suretiyle şarapçılığın geniş mikyasta inkişafına çalıştığı alınan izahlardan anlaşılmıştır.

Tütün mevzuunda idare, iki şekilde çalışmaktadır.

a) Tütün tekeli olarak,

b) Memleket tütüncülüğünü himaye etmek,

Tekel olarak çalışmalarında tütünün işleme usullerinde ıslahat yapmak, daha teknik imalât ile nefis tütünler elde etmek. İmalâtta daha rantabl olmak maksatlarıyla yukarıda adı geçen programa dâhil 12 milyon kilo kapasitede bir sigara fabrikasının tesisine geçilmiş ve elde daima iki yıllık tütün bulundurmak suretiyle nefaset cihetinin teminine çalışılmış olduğu bildirilmiştir.

Himaye çalışmaları ise, tütün kampanyalarında fiyat düşüklüğünü önlemek üzere müdahale alımları yapmak suretinde vâkı olmaktadır. Bunun için de 6 milyonu millî korunma fonundan, 18 milyonu, Türk ekicilerinden tahsil edilip Ziraat Bankasında bulunan % 5 lerden elde edilen fondan ve 15 milyonu da bono ihracı suretiyle Merkez Bankasından elde edilen paralardan olmak üzere teşekkül eden sermayenin kullanılması ile ve Tekelin iştiraklerinde olan Tütün Limitet Şirketi ile birlikte çalışılarak yapılmaktadır. Bu destekleme alımları tütün piyasasında çok iyi neticeler husule getirmekte olup bu şekilde elde edilen tütünlerin satışından da kâr temin edildiği ifade edilmiş ve geçen yıl satılan kısmının kârı olan (4 592 000) liranın tütün ekicilerine inikâs ettirilmesi ve % 5 lerden elde edilen fona ihtiyat akçesi olarak kaydının düşünüldüğü Hükümetçe ifade edilmiştir.

Kibrit sarfiyatının gün geçtikçe çoğaldığı ifade edilmiş şimdilik dışarıdan ithali zaruri olan ve çöp imalinde kullanılan kavak cinsinin memlekette yetiştirilmesi için Orman Genel Müdürlüğü ile anlaşma halinde oldukları ve bu sebeple evvelce lüks olarak yapılması düşünülen mukavvadan mamûl poşet kibritlerinin ihtiyacı önlemek üzere imali için gereken teşebbüslere girişildiği ve yukarıda bildirilen programa Poşet Fabrikasının da ithal edildiği bildirilmiştir.

Çay işi :

Bu konuda uzun tartışmalar olmuş ve Rize' de yetiştirilen ve o muntakanın yegâne kalkınma vasıtası olan ve bugüne kadarki tatbikattan çok iyi neticeler alınan çaycılığımızın halen aksamakta olan imalât noksanlıklarını izale ederek birinci sınıf çaylar arasında yer alacağı, bugünkü 30 bin dekarlık sahanın sekiz yaşına girmesi halinde bütün memleket çay ihtiyacını tamamiyle temin edeceği ve Hopa'ya doğru bu sahanın genişletilmesi suretiyle, ihraç maddesi olarak memlekete bir döviz kaynağı da olacağı yapılan tartışmalardan anlaşılmiş ve birkaç bakanlık ve dairenin mevzuuna ve müdahalesine mahal olan bu çay işinin idare noktasından tasfiyesiyle ziraat mevzuunda Tarım Bakanlığına, fabrikasyon hususunda da Tekele bağlanmasının ve bunların hudutlarının sarih olarak belirtilmesinin çay dâvasını halledecek başlıca unsurlardan biri olduğu izah edilmiştir. Keza Tekel İdaresince, Rize çayının ıslah ve inkişafı için çay Tekelinin uzunca bir müddet Tekel İdaresinde kalması gerektiği göz önünde tutularak bu konuda nakil, ambar ve ambalaj vaziyetlerinin ıslahı ve bu suretle çay nefasetinin temini için gereken tedbirlerin alınmış ve alınmakta olduğu ifade edilmiştir. Komisyonumuz, Rize çayının daha geniş olarak bu ziraate elverişli muntakalarda yapılmasının temini hususunda gereken tedbirlerin alınmasını Hükümete tasviyeye değer bulmuştur.

Tuz satışlarının birçok bölgelerde yüksek fiyatlarla yapıldığı ve memleketin her tarafında bir fiyatla satılması hususunda Hükümetçe tedbir alınması hususu temenni edilmiştir.

Tekel maddelerine memleket dışında pazarlar temini, gerek bu maddelerin sürümünü çoğaltmak ve gerekse döviz temini bakımından önem arz etmekte olduğu ve bu konuda her yıl tartışmalar yapıldığı gibi idareye en geniş imkânlar temin eden kanuni yetkilerin de sağlandığı belirtilmiş ve idarenin bu imkânlardan geniş bir surette istifade için çalışmakta olduğu ifade edilmiştir.

Genel Müdürlük yukarıda arzedilen program gereğince geniş bir kalkınma sahası içinde çalışmakta bulunmuştur. Buna ait etraflı malûmat aşağıda gider kısmında arzedilecektir. Bu geniş izahlardan sonra Komisyonumuz bütçenin incelenmesine geçmiştir.

Gelir bütçesi :

Genel Müdürlüğün 1949 yılı gelir bütçesi geçen yıla nazaran (12 650 581) lira fazlasıyla (202 190 157) lira olarak teklif edilmiştir. Bu fazlalığın (11 642 235) lirası satış kârlarında (1 854 346) lirası Savunma Vergisinde ve (50 000) lirası da diğer tertiplerdedir. Buna mukabil çeşitli gelirlerde (706 000) lira ve çeşitli hasıllatta da (190 000) lira bir azalış kaydedilmiştir.

Komisyonumuz gelir bölümlerinde bilhassa satış kârları üzerinde durmuştur. Bu tertibe giren tekel maddelerinden bira fiyatlarına bu yıl litrede 30 kuruşluk bir zam yapmak suretiyle 3.9 milyon küsur liralık bir gelir temini sağlanmak istenilmiştir. Komisyonumuzda yapılan tartışmalar sonunda bira fiyatlarının artırılması yerinde görülmemiş ve bu fiyat artışlarının daha ziyade ağır alkollü içkilere inikâs ettirilmesinin birçok yönlerden uygun olacağı ifade edilerek, bilhassa iptidai madde bedellerinde ve imal masraflarında husule gelen artış sebebiyle bugün maliyet derecesinde bir fiyatla satılmakta olduğu Hükümetçe ifade edilen biraya hissedilmeyecek şekilde bir zam yapılması ve gelirin de böylece aksatılmaması uygun görülmüş ve neticede bu esas göz önünde tutularak bira ve ağır alkollü içkilere yapılacak zammın Hükümetçe ayarlanması kararlaştırılmıştır.

Çay satışlarına ait izahlara göre bu yıl halen mevcut birinci ve ikinci nevi çay kalitelerine ilâveten üçüncü ve daha iyi bir çay kalitesinin piyasaya çıkarılacağı ve bunun 20 lira fiyatla satılacağı ifade edilmiş ve bu yıl 12 liralık halen mevcut ikinci nevi çayda (100 000) ve birinci nevide (700 000) ve yeniden yapılacak harmandan da (500 000) kilo ki ceman (1 300 000) kilo çay satılacağı tahmin edilmekte ve bu takdirde fiyat vasatısına ve geçen yılın (1 341 000) kilo satışa nazaran bu gelirden (192 480) liralık bir azalış husule geleceği ve bu miktarın gelirden düşülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Tuz satışlarında bu yılın on bir aylık satışlarına göre bir inkişaf olacağı ve bunun bütçeye (359 750) liralık bir fazla gelir kaydedeceği de tahmin edilmiş ve bu miktarın satış kârlarına ilâvesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Hükümet, yukarıda arzedildiği veçhile bira-

nın litresine 10 ve rakının litresine de (50) kurusluk bir zammı tensip etmiş ve buna nazaran bira ve rakının satış tahminlerinde, gelirlerinde ve maliyetleriyle diğer masraflarında değişiklikler husule gelerek Hükümetçe bira için evvelce gelire yapılan zamdan (2 767 500) liranın indirilmesi ve ağır alkollü içkilere yapılan fiyat zammından dolayı (2 475 012) lira eklenmesi gerekmiştir.

Çakmaktaşı tekelinin kaldırılması hakkında Komisyonumuz gündeminde bir tasarı mevcut olup Yüksek Kamutaya sunulmak üzeredir. Buna nazaran 1949 yılında çakmaktaşı geliri olarak tahmin edilen (39 400) liranın yine bu tertipten indirilmesi icap etmiştir.

Bu hareketlerden sonra birinci bölümün toplamı (107 528 623) lira olarak tesbit edilerek kabul edilmiştir.

İkinci ve üçüncü bölümler geçen yılki tahakkuklara göre yerinde görülmüş ve çakmaktaşı tekelinin kaldırılmasından dolayı (60 000) lirası Savunma Vergisinden ve (39 400) lirası da

kârdan olmak üzere eldeki çakmak ve taşlarının satışından dördüncü çeşitli hasılat bölümüne (99 400) liranın eklenmesi gerekmiş ve Komisyonumuzca bu değişiklik yapılmıştır.

Altıncı nâzım gelirler bölümünü teşkil eden Savunma Vergileri gelirine yukardaki değişikliklere uygun olarak tuz satışının inkişafından (50 000), biranın tahmin edilen 16 küsur milyon litrelik satış tahmininin yeni vaziyete göre 18 milyon litre olarak tahmin edilmesinden dolayı (300 000) liranın eklenmesi, rakı satış miktarının yeni zam sebebiyle azalacağı hesaplanarak (322 684) lira ve çakmak tekelinin kaldırılması sebebiyle de (60 000) liranın da bu bölümden indirilmesi gerekmiş ve bu hesaplar neticesinde bu tertipte (93 214 232) lira olarak kabul edilmiştir.

Bu amelîyelere göre satışların tahlili hakkındaki tablo aşağıdaki şekilde değişmiş ve Hazine hissesi de bu hesaba göre (165 813) lira bir artışla (159 173 954) lira olarak tahmin ve tesbit edilmiştir.

Satışların tahlili

	Ölçü	Satış	Vasati fiyat		Kâr
			Kuruş	Satış bedeli	
Tütün :					
Satış	Kilo	17 750 000	740,36	131 414 127	
Maliyet, beyiye, nakliye			428,27	76 018 376	55 395 751
İçki :					
Satış	Lira			64 367 996	
Maliyet, beyiye, nakliye				36 216 274	28 151 722
Tuz :					
Satış	Ton	220 000	40,95	9 008 600	
Maliyet, nakliye				4 098 580	4 909 750
Barut :					
Satış	Lira			8 834 935	
Maliyet, beyiye, nakliye			% 65,23	5 763 135	3 071 800
Çay :					
Satış	Kilo	1 300 000	1 723,—	22 400 000	
Maliyet, beyiye, nakliye			992,—	12 896 000	9 504 000
Kibrit :					
Satış	Sandık	66 000	10 000,—	6 600 000	
Maliyet, beyiye, nakliye			9 190,—	6 065 400	534 600
Satış kârları :					101 526 623
Harici satış kârları			1 850 000,—		
Maliyete giren bütçe giderleri ve sair giderler			8 670 000,—	10 520 000	
Faiz, amortisman, sabit kıymetler sigortası ve sair masraflar				4 559 000	+5 961 000
Bütçe cetvelinde gösterilen satış kârları (Tekel gelirleri)					107 528 623
Bütçe geliri				1 349 400	
Millî Savunma Vergisi				93 214 232	+94 563 632
Bütçe gelirleri toplamı					202 092 255
Bütçe giderleri				38 179 910	
Tayyare Resmi				1 266 827	
Belediyeler payı				3 471 564	42 918 301
Hazine hissesi :					159 173 954

Bu mâruzata göre Gelir Bütçesi Komisyonumuzca (202 092 255) lira olarak kabul edilmiş bulunmaktadır.

Gider Bütçesi :

Genel Müdürlüğün Gider Bütçesi geçen yıla nazaran (5 454 657) lira bir noksanlık arz etmektedir. Bu azalışın kısımlar ve bölümler itibariyle tahlili raporünün raporunda etraflıca izah edilmiş olup burada tekrar edilmemiştir.

Komisyonumuzda cereyan eden görüşmeler sırasında birinci bölümün geçici hizmetliler ücretinden (129 000) liranın indirilmesi ve bu paranın kaçağı önlemek bölümünün emanet ambarları maddesine nakli ve bu maddeye ait (R) formülünde de bir değişiklik yapılması istenmiştir. (R) formülünde yapılan değişikliğe göre emanet ambarlarında kullanılan geçici mahiyetteki kantarcı, markacı, koruyucu ve tartıcı gibi geçici hizmetlilerin ücretlerinin de amele gündeliği gibi verilmesi istenilmektedir. Verilen izahlara göre ilâvesi istenilen bu kimselerin esas itibariyle amele oldukları, ancak işlerinin mahiyeti itibariyle kendilerine ücret verildiği ve işin genişliği ve ne kadar kimse bu işte kullanılacağı evvelden kestirilemeyeceğinden bunların ücretlerinin bu tertipten verilmesinin gerektiği anlaşılmış, aldıkları paranın adı ücret olmasına ve ünvanlarına bakılmaksızın işin gereklerine uyularak ve yalnız bu idareye ve bu hizmete munhasır olmak üzere bu tertipten verilmesi Komisyonumuzca uygun görülmüş ve istenilen aktarma yapıldığı gibi (R) formülünde de buna dair bir değişiklik yapılmıştır.

Raportörün yaptığı incelemelere göre bâzı bölümlerden tasarruf yapılması mümkün görülerek indirme teklifleri kabul edilmiş bulunmaktadır.

Altıncı kredi ve tesisler kısmında bu yıl yapılmak istenilen işler üzerinde de durularak bu yılki ödeneklerin nerelere harcanacağı hakkında şu bilgiler edinilmiştir. Bu bölümün birinci maddesindeki (2 400 000) lira ile bu yıl, muhtelif mahallerde ambarlar, barut depoları inşası ve emanet ambarları yapılması, İşletmeye ve Enstitüye ait inşaat ve geçen yıldan kalan işlerin tamamlanması;

İkinci maddesinde bulunan (1 545 500) liradan :

170 000 lira tütün fabrikalarının türlü tesis ve gereçlerinin;

245 000 » Tuzlalar;

705 000 » Muhtelif müskirat fabrikaları;

330 000 » Yaprak tütün dopaları;

95 000 » Muhtelif işletmeler;

inşa ve teçhizlerinin yapılmasına tahsis edildiği;

Üçüncü maddede bulunan (3 600 000) lira ile muhtelif mahallerde inşa edilecek depoların inşası;

Diğer bölümdeki (7 000 000) lira ile Maltepe Tütün Fabrikasının inşa ve tesisi, İstanbul ve Ankara Bira Fabrikalarının tevsi ve tesislerinin ikmali;

İşlerinin 1949 yılı programı gereğince devam edeceği anlaşılmıştır.

Gider toplamı da yapılan bâzı tasarruflarla (38 179 910) lira olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Kanun tasarısı :

Tasarının birinci ve ikinci maddeleri (A) ve (B) cetvelleri toplamlarına göre düzeltilmiş 7 nci maddede bölüm numarası değiştirilmiş ve diğer maddeler aynıyle kabul edilmişlerdir.

Yukarda arzedilen değişikliklerle Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe tasarısı ekleriyle birlikte Kamutayın onayına arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Ankara
R. Erten	İ. H. Tigrel	M. Eriş
Amasya	Ankara	Ankara
A. K. Yiğitoğlu	N. C. Akkerman	C. Gölet
Aydın	Bursa	Çoruh
Gl. R. Alpman	F. Bük	Dr. C. Kazancıoğlu
Diyarbakır	Edirne	Eskişehir
Ş. Uluğ	M. N. Gündüzalp	Muhalifim
		H. Polatkan
Eskişehir	İsparta	İzmir
Muhalifim	K. Turan	S. Odyak
A. Potuoğlu		
Kastamonu	Kastamonu	Kocaeli
M. Akalın	T. Coşkan	Dr. F. Ş. Bürge
Konya	Malatya	Manisa
M. A. Binal	M. S. Eti	F. Kurdoğlu
Niğde	Samsun	Seyhan
R. Gürsoy	M. A. Yörüker	A. R. Yüregir
	Urfa	
	E. Tekeli	

Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe Kanunu tasarısı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (38 440 910) lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı gelirleri ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (202 190 157) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Tekel Genel Müdürlüğüne 1949 yılı içinde elde edilecek gelir çeşitlerinden her birinin dayandığı hükümler bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı gelirlerin tarh ve tahsiline 1949 yılında da devam olunur.

MADDE 4. — Tekel Genel Müdürlüğüne 30. VI. 1939 tarih ve 3656 sayılı Kanunun 19 ncu maddesine giren hizmetlileri kadroları ilişik (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Numaralarıyla adları ekli (E) işaretli cetveldeki bölümlerden 30. VI. 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince yönetimi gerekli geçici hizmetliler için aylık ücretli memur ve hizmetliler kullanılabilir. Bunların kadrolarıyla bunlardan uzmanlık yeri olanlar Bakanlar Kurulu kararıyla belirtilir ve ertesi yıl bütçeyle Büyük Millet Meclisine verilir. Bu bölümlerden alınacak kadroların eldeki kadrolara eklememesi gerektir.

MADDE 5. — Tekel Genel Müdürlüğüne gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye yetki veren kanunlar bağlı (G) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 6. — Geçen yıl borçları bölümündeki ödenek üstünde çıkacak borçlar ilgili oldukları hizmetlere ilişkin bölümlerden bu bölüme Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödeneklerden ödenir. 1928 - 1947 yıllarına ilişkin olup da Genel Muhasebe Kanununun 93 ncu maddesine göre zamanlaşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar 1949 yılı gider bölümleri artıklarından eski yıllar borçları bölümüne Maliye Bakanlığınca aktarılacak ödeneklerden ödenir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (38 179 910) lira ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı gelirleri ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (202 092 255) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 7. — Yurt içinde ve dışında okutulacak öğrenciler için bağlı (A) işaretli cetvelin 22 nci bölümünün 2 nci maddesindeki ödenek ilgili dairelerin 1949 yılı bütçe kanunlarına bağlı (B) işaretli cetvellere gelir ve aynı kanunlara bağlı (A) işaretli cetvellerin ilgili bölümlerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydedilir.

MADDE 8. — Olağanüstü hallerin devamı süresince Tekel Genel Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işletme evleri gibi iş yerlerinde toplu olarak çalıştırdığı işçilere ve hizmetlilere (bu iş yerlerinde çalışan memurlar dâhil) giderleri döner sermayeden ödenmek üzere çalıştıkları günlerde günde bir defa yemek verilebilir.

MADDE 9. — Gider bölümlerinden yapılacak harcamalara ilişkin formül ekli (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanun 1 Ocak 1949 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunu Maliye ve Gümrük ve Tekel Bakanları yürütür.

	Devlet Bakanı
Başbakan	Başb. Yardımcısı
<i>H. Saka</i>	
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	<i>F. Sirmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakır</i>	<i>M. H. Göle</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>N. Sadak</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>N. Erim</i>
Ekonomi Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>C. Ekin</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>E. Erişirgil</i>	<i>C. Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>Güleğ</i>	<i>C. S. Barlas</i>
Çalışın Bakanı	
<i>T. B. Balta</i>	

B. K.

MADDE 7.— Yurt içinde ve dışında okutulacak öğrenciler için bağlı (A) işaretli cetvelin 24 ncü bölümünün ikinci maddesindeki ödenek ilgili dairelerin 1949 yılı Bütçe Kanunlarına bağlı (B) işaretli cetvellere gelir ve aynı kanunlara bağlı (A) işaretli cetvellerin ilgili bölümlerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydedilir.

MADDE 8. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Aynıyle kabul edilmiştir.

A - CETVELİ

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1948 yılı ödenęi Lira	1949 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Birinci kısım - Aylık, ücret, ödenek, emekli ikramiyesi ve benzeri özlük haklar</i>					
I - Ücretler					
1		Ücretler			
1		Memurlar ücreti	11 497 000	11 497 000	11 497 000
2		Hizmetliler ücreti	2 825 500	2 830 380	2 830 380
3		Geçici hizmetliler ücreti	585 000	438 150	309 150
0		Temsil ödenęi	2 100	0	0
4		Yabancı uzmanlar ücreti	0	140 886	100 886
Bölüm toplamı			14 909 600	14 906 416	14 737 416
II - Başka haklar					
2		Temsil ödenęi	0	2 100	2 100
3		Tazminatlar			
1		Geçici tazminat	20 000	20 000	20 000
2		Kasa tazminatı	250 000	250 000	250 000
Bölüm toplamı			270 000	270 000	270 000
4		4178 ve 4598 sayılı Kanunlar gereğince yapılacak zamlar ve yardımlar			
1		Çocuk zammı	741 000	700 000	700 000
2		Yakacak zammı	20 000	20 000	20 000
3		Doğum yardımı	70 000	70 000	70 000
4		Ölüm yardım	60 000	40 000	40 000
Bölüm toplamı			891 000	830 000	830 000
5		3656 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince verilecek yabancı dil para mükâfatı	0	60 000	60 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1948 yılı ödenęi Lira	1949 yılı için Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
6		2921 sayılı İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekait Sandığı Kanunu gereğince verilecek Tekait Sandığı payı	0	716 233	716 233
		Birinci kısım toplamı	16 070 600	16 784 749	16 615 749
<p align="center"><i>İkinci kısım - Yönetim giderleri</i></p> <p align="center">I - Hizmete ilişkin olanlar</p>					
7		Büro giderleri			
	1	Kırtasiye	120 000	120 000	120 000
	2	Döşeme ve demirbaş	120 000	100 000	100 000
	3	Aydınlatma	50 000	40 000	40 000
	4	Isıtma	140 000	130 000	130 000
	5	Öteberi giderleri	163 000	133 000	133 000
	6	Spor giderleri	43 000	30 000	30 000
	7	Temsil giderleri	5 000	5 000	5 000
	0	Vergi ve resimler	5 000	0	0
	8	5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler	0	50 000	50 000
		Bölüm toplamı	646 000	608 000	608 000
8		Basılı kâğıt ve defterler	105 000	100 000	100 000
9		Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri			
	1	Posta ve telgraf ücretleri	400 000	350 000	350 000
	2	Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri	80 000	90 000	90 000
		Bölüm toplamı	480 000	440 000	440 000
10		Kira karşılığı	1 000 000	825 000	825 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1948	1949 yılı için	
			yılı ödenęi Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
11		Taşıt giderleri			
	1	Satınalma karşılığı	250 000	85 000	85 000
	2	Onarma	10 000	2 000	2 000
		Bölüm toplamı	260 000	87 000	87 000
II - Özlük olanlar					
12		Yolluklar			
	1	Sürekli görev yolluğu	150 000	70 000	70 000
	2	Geçici öğrev yolluğu	265 000	595 360	595 360
	3	Müfettişler yolluğu	130 000	110 000	110 000
	4	Yabancı memleketler yolluğu	75 000	75 000	75 000
	5	Yabancı uzmanlar yolluğu	0	50 000	50 000
		Bölüm toplamı	620 000	900 360	900 360
13		Giyeceler	165 000	115 000	115 000
14		Tedavi, yol ve başka giderler	100 000	86 000	86 000
		İkinci kısım toplamı	3 376 000	3 161 360	3 161 360

*Üçüncü kısım - Daire hizmet-
leri*

I - Esaslı olanlar

0		Yapı, bina satınalma, demirbaş makine ve tesisat işleriyle bunların onarılmaları, 5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satınalınacak bütün bakım ve işleme ev ve ambarlarının her çeşit giderleri			
	0	Yapı, bina satınalma ve onarma giderleri	4 619 112	0	0
	0	Demirbaş, makine satınalma, kurma ve onarma giderleri	780 000	0	0

B.	M.	Ödenegin çeşidi	1948	1949 yılı için	
			yılı ödeneği Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonea kabul edilen Lira
	0	5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satın alınacak tütün bakım ve işleme ev ve ambarları giderleri	4 100 000	0	0
		Bölüm toplamı	9 499 112	0	0
	0	4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yapılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri	9 900 000	0	0
	15	Deneme, arıtma ve savaş giderleri			
	1	Deneme ve arıtma giderleri	230 000	240 000	240 000
	2	Savaş giderleri	70 000	30 000	30 000
		Bölüm toplamı	300 000	270 000	270 000
	16	Kaçığı önleme ve kovalama giderleri			
	1	Ekim ve yazma giderleri	270 000	170 000	170 000
	2	Emanet ambarları	130 000	130 000	259 000
	3	Koruma ve taşıma giderleri	30 000	30 000	30 000
	4	Kaçakla uğraşma giderleri	30 000	30 000	30 000
		Bölüm toplamı	460 000	360 000	489 000
	17	5190 sayılı Kanun gereğince koruma ve tahsil memurlarına verilecek hayvan yem bedeli ile hayvan satınalma karşılığı	126 000	126 000	126 000
	0	1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler	10 000	0	0
	18	Mahkeme giderleri	50 000	10 000	10 000
	19	Para taşıma giderleri	440 000	450 000	450 000
	20	İkramiye	850 000	850 000	850 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1948	1949 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
21		Genel Muhasebe Kanununun (48) nci maddesini ilgilendiren giderler			
	1	Geri verilecek paralar	10 000	10 000	10 000
	0	Hükme bağlı borçlar	5 000	0	0
	2	Mahkeme harçları	0	40 000	40 000
	3	Kaçığın menî ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler	0	10 000	10 000
	4	Bina ve arazi vergileri	0	5 000	5 000
	5	Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler	0	500	500
		Bölüm toplamı	15 000	65 500	65 500
		II - Çeşitli olanlar			
22		Kongre giderleri			
	1	İç kongreler	0	1	1
	2	Dış kongreler	0	40 000	25 000
		Bölüm toplamı	0	40 001	25 001
23		Uluslararası kurumlara katılma payı	0	10 000	10 000
24		Staj ve öğretim giderleri			
	1	4489 sayılı Kanun gereğince yurt dışına gönderileceklerin staj giderleri	40 000	25 000	25 000
	2	Öğrenci ödeneği	100 000	75 000	15 000
		Bölüm toplamı	140 000	100 000	40 000
0		Yabancı uzmanlar			
	0	Ücretler	155 000	0	0
	0	Yolluk ve başka giderler	80 000	0	0
		Bölüm toplamı	235 000	0	0
25		Propaganda ve sergi giderleri	200 000	180 000	180 000

B.	M.	Ödenegin çeşidi	1948	1949 yılı için	
			yılı ödenęi Lira	Hükümetçe isteneni Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
0	.	2921 sayılı Kanun gereğince Tekel Tekait Sandığı payı	701 245	0	0
26		4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gere- ğince şarapçılara verilecek prim ve yapılacak başka öde- meler	150 000	150 000	50 000
27		Hükme bağlı borçlar	0	5 000	5 000
28		Kaza sigortası	5 000	1 500	1 500
29		Yayım işleri			
	1	Satınalma ve abone karşılığı	0	15 000	15 000
	2	Başka her çeşit giderler	0	35 000	35 000
		Bölüm toplamı	0	50 000	50 000
III - Geçici olanlar					
30		Kurs genel giderleri	10 000	2 300	2 300
0		5089 sayılı Kanun gereğince şaraplık üzüm bağı yetiştire- ceklere yapılacak ikraz	250 000	0	0
31		Yurt dışı acente ve mümessil- liklerin her türlü giderleri	0	296 000	250 000
		Üçüncü kısım toplamı	23 341 357	2 966 301	2 874 301
Dördüncü kısım - Borçlar					
32		Geçen yıl borçları	40 000	40 000	40 000
33		Eski yıllar borçları			
	1	1944 - 1947 yılları borçları	50 000	50 000	50 000
	2	1928 - 1943 yılları borçları	5 000	5 000	5 000
		Bölüm toplamı	55 000	55 000	55 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1948 yılı ödenegi Lira	1949 yılı için Hükümetçe isteneu Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
0		1715 sayılı Kanununun 8 nci maddesi gereğince kâğıt para amortismanı	434 610	0	0
		Dördüncü kısım toplamı	529 610	95 000	95 000
<i>Beşinci kısım - Yardımlar</i>					
34		İşçilere ve çocuk yuvalarına	225 000	300 000	300 000
35		İşçi kurul ve sendikalarına	60 000	260 000	260 000
36		Memur ve hizmetli çocukları öğrenci pansiyonlarına	110 000	75 000	75 000
37		Çeşitli hayır kurumlarına	3 000	3 000	3 000
0		Kongre giderleri			
0		İç kongreler	10 000	0	0
0		Dış kongreler	40 000	0	0
		Bölüm toplamı	50 000	0	0
0		Uluslararası kurumlara katılma payı	10 000	0	0
0		Yurt dışı acente ve mümessilliklerin her türlü giderleri	120 000	0	0
		Beşinci kısım toplamı	578 000	638 000	638 000

Altıncı kısım - Sermaye, kredi ve tesisler

38		Yapı, bina satınalma, demirbaş, makine ve tesisat işleriyle bunların onarılmaları, 5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satınalınacak bütün bakım ve işleme ev ve ambarlarının her çeşit giderleri			
1		Yapı, bina satınalma ve onarma giderleri	0	2 400 000	2 400 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	1948	1949 yılı için	
			yılı ödenegi Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
	2	Demirbaş, makine satınalma, kurma ve onarma giderleri	0	1 545 500	1 545 500
	3	5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satınalına- cak tütün bakım ve işleme ev ve ambarları giderleri	0	3 600 000	3 600 000
		Bölüm toplamı	0	7 545 500	7 545 500
39		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yapılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi giderleri	0	7 000 000	7 000 000
40		5089 sayılı Kanun gereğince şaraplık üzüm bağı yetiştire- ceklere yapılacak ikraz	0	250 000	250 000
		Altıncı kısım toplamı	0	14 795 500	14 795 500
KISIMLAR TOPLAMI					
		Birinci kısım toplamı	16 070 600	16 784 749	16 615 749
		İkinci kısım toplamı	3 376 000	3 161 360	3 161 360
		Üçüncü kısım toplamı	23 341 357	2 966 301	2 874 301
		Dördüncü kısım toplamı	529 610	95 000	95 000
		Beşinci kısım toplamı	578 000	638 000	638 000
		Altıncı kısım toplamı	0	14 795 500	14 795 500
		GENEL TOPLAM	43 895 567	38 440 910	38 179 910

B - CETVELİ

B.	M.	Gelirin çeşidi	1948	1949 yılı için	
			yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Komisyonca tahmin edilen Lira
1		Satış kârları (Tekel geliri)	96 051 006	107 693 241	107 528 623
2		Çeşitli gelirler	1 336 000	630 000	630 000
3		Para cezaları	180 000	220 000	220 000
4		Çeşitli hasılat	550 000	360 000	459 400
5		Geri alma	30 000	40 000	40 000
		Nâzım gelirler			
6		Tütün, içki, tuz, kibrit ve Çakmaktaşı Savunma Vergileri	91 392 570	93 246 916	93 214 232
GENEL TOPLAM			189 539 576	202 190 157	202 092 255

C - CETVELİ

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin dayanakları

Tarihi	Nev'i	No.	Ö Z E T
			Tütün
17.6.1938	Kanun	3437	Tütün ve Tütün İhisarı kanunu
28.5.1934	»	2460	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkında
17.5.1940	»	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanunun 12 nci maddesi
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi.
27.5.1942	»	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve bazı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi.
25.5.1943	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı ka-

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin dayanakları			Ö Z E T
Tarihi	Nev'i	No.	
14.6.1943	Kanun	4437	nunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair.
26.3.1945	»	4708	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun.
4.1.1940	Kararname	2/12537	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkındaki kanunu değiştiren kanun.
10.6.1944	Kararname	3/ 962	Tütün ve Tütün İnhisarı Kanunu tatbik suretini gösteren nizamname.
3.9.1941	»	2/16540	Nizamnamenin 37 nci maddesinin değiştirildiğine dair.
			4040 sayılı kanunun 27 nci maddesi mucibince asker sigaraları H. talimatname.

Tuz

11.12.1936	Kanun	3078	Tuz kanunu
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi.
25.5.1948	»	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair.
14.6.1943	»	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun.

İspirto ve ispirtolu içkiler

8.6.1942	Kanun	1250	İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu
17.5.1940	»	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanunun 12 nci maddesi
29.5.1941	»	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kanuna ek kanunun 27 nci maddesi
27.5.1942	»	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve bazı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi
28.5.1943	»	2460	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaa vergisi hakkında
1.8.1943	Kararname	2/18436	İnhisarlar İdaresinin 12. VII. 1942 tarihinden itibaren inhisar dışında olarak buz, gazoz, soda, malt hulâsası, asid karbonik ve kolonya yapımına izin verildiği hakkında kararname

Vergilerin ve resimlerin ve başka gelirlerin dayanakları

Tarihi	Nev'i	No.	Ö Z E T
15.8.1943	Kararname	2/18617	4250 sayılı kanunun 10 ve 20 nci maddelerine göre dış memleketlerden getirilen ispirtolu itriyat ile tababette ve sanayide kullanılan ispirtolu maddelerden ve yurda sokulan ispiro ve ispirtolu içkilerden alınacak inhisar resmi miktarının tayıni ve yurt içinde satılan inhisar altındaki ispiro ve ispirtolu içkilerden alınacak inhisar resminin asgari ve azami hadlerinin tesbiti hakkında kararname
16.1.1943	Kanun	2/19329	Bir kısım sıhhi müesseselerle eczanelere verilecek ispirtoların fiyatı hakkında kararname
25.5.1943	"	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla tapu harçları hakkındaki 1451 sayılı kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair
14.6.1943	"	4497	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun
4.9.1944	"	4658	İspirto ve ispirtolu içkiler inhisarı hakkındaki 4250 sayılı kanunun 21 nci maddesinin değiştirilmesine dair.
26.3.1945	"	4708	Tütün ve müskirattan alınacak müdafaza vergisi hakkındaki kanunu değiştiren kanun.

Barut ve patlayıcı maddeler, silah ve teferruatı

14.1.1943	Kanun	4374	Barut ve patlayıcı maddeler, silah ve teferruatı inhisarı hakkında kanun
24.6.1943	Kararname	2/20244	Barut maddelerine ait yeni satış fiyatları

Kahve ve çay

25.5.1942	Kanun	4223	Kahve ve Çay Inhisarı Kanunu
25.8.1942	Kararname	2/18662	4223 sayılı kanunla inhisar altına alınan kahve ve çaylardan alınacak asgari ve azami inhisar resmi hakkında kararname
29.4.1943	"	2/19827	Kahve ve çaydan alınacak inhisar resmi hakkında
11.6.1946	Kanun	4950	Kahvenin Tekel konusundan çıkarılması hakkında kanun.

Kibrit ve çakmaktaşı

29.12.1945	Kanun	4816	Kibrit ve çakmağın Tekel imtiyazına ilişkin sürenin uzatılması hakkındaki 4556 sayılı kanuna ek kanun
27.5.1946	"	4897	Kibrit ve çakmağın Tekel İdaresine geçimi ve İşletme İdaresinin Tekel Genel Müdürlüğüne devri hakkında kanun

D - CETVELİ

1948 ve 1949 yılları mukayeseli olarak

Görevin geçidi		Sayı	Ücret	Görevin geçidi		Sayı	Ücret
Şef kontrol		4	500	Laborant		3	170
» »		6	400	»		6	150
Kontrol, ayırma, dağıtma.		3	375	»		2	125
Depo ambar memuru		2	350	Santral memuru ve telefoncu		2	200
» » »		2	325	» » »		2	125
» » »		1	300	» » »		1	115
» » »		4	260	» » »		1	100
» » »		6	225	Stenç ve Daktilo		1	225
» » »		6	200	» »		1	200
» » »		14	170	» »		2	170
» » »		27	150	» »		8	150
» » »		21	125	» »		18	125
» » »		28	115	» »		17	115
» » »		10	100	» »		30	100
Lisan bilen Steno daktilo		1	600	» »		7	85
Kavist		1	500	Müebbiye, Hemsire		2	170
»		2	400	» »		4	150
Teknisiyen sanatkar Ressanı, Şoför		5	400	» »		7	125
» » » »		1	350	» »		3	115
» » » »		6	300	» »		2	100
» » » »		9	260	Koruma ve tahsil memuru		15	175
» » » »		10	225	» » »		125	150
» » » »		10	200	» » »		500	125
» » » »		1	170	Odacı, bekçi, kantarcı		3	170
» » » »		5	150	İttaiyeci, kapıcı		1	150
» » » »		2	125	Bahçıvan, Çamaşırı		19	125
» » » »		1	115	» »		35	115
Laborant		3	260	» »		110	100
»		4	225	» »		220	85
»		4	200	» »		781	75

E - CETVELİ

B. M.

1	3	Gecici hizmetliler ücreti
1	4	Yabancı uzmanlar ücreti

— 48 —
G - CETVELİ

Kanun
No.

1050	Genel Muhasebe Kanununun 50 ve 52 nci maddelerinde gösterilen hizmetler.
4898	Tekel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında.
5113	Tekel Genel Müdürlüğüne yaptırılacak tütün bakım ve işletme evleri için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında.

R - CETVELİ

B. : 1 - M. : 1 — Memurlar ücreti

Yurt dışında açılan ve açılacak olan fabrika, şube ve acentelikler ile mümessilliklerde istihdam olunacak memurların ücret farkları da bu maddeden ödenir.

M. : 4 — Yabancı uzmanlar ücreti

Mukaveleleri mucibince yabancı uzmanlara verilecek ücret ve ikramiyelerle mesken tazminatları ve buna benzer masraflar bu maddeye dâhildir.

B. : 5 — 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince verilecek yabancı dil mükâfata

Bu husustaki tüzük ile tesbit edilmiş olan 1 500 veya 1 000 liralık nakdî mükâfata müstahak olduğu halde şimdiye kadar istihkaklarını alamamış olanlarla bu yıl içinde mükâfata müstahak olanlara verilecek paralar bu tertipten ödenir.

B. : 7 - M. : 1 — Kırtasiye

M. : 2 — Döşeme ve demirbaş

M. : 3 — Aydınlatma

M. : 4 — Isıtma

Fabrika, atelye, bakım ve işleme, imal, ve doldurma evleriyle tuzlaların yukarıda yazılı giderleri hariçtir.

B. : 7 - M. : 5 — Öteberi giderleri

1. Bütçeden alınacak döşeme ve demirbaşların kıymetlerini artırmıyan tamirat ve bakım masrafları;
2. Genel Müdürlük merkezindeki memurların muayeneleri ve acil tıbbi müdahaleler için bulundurulması icabeden ilaçlarla sıhhi. malzeme bedelleri;
3. Bütçeden alınacak demirbaş, döşeme ve kırtasiye, basılı evrak ambarları işçilik ücret ve masrafları;
4. Mülhakata gönderilen kırtasiye, basılı evrak ile sair bütçe malzemesinin ambalâj masrafları;
5. Şenlik giderleri;
6. İdarehane ve satış depoları taşıma giderleri;derleri;
7. Reklâm nevinden olmıyan ilânlar;

8. İdarenin bulunduğu binalardaki temizlik giderleri, kira ile tutulan han hizmetlilerine ve rilecek oda başı ücretleri;

9. Müfettiş ve muhakkiklerce celp, veya tâyin olunan bilirkişilerle, ifadelerine müracaat maksadiyle celplerine lüzüm görülecek kimselere ait giderlerle takdir olunacak ücretler;

10. Cüz'î miktardaki malzeme bedelleri, ufak tefek tamir masrafları, odun kırma ücreti, ısıtma maddelerinin nakliye ücretleri, su bedeli, soba kurma ücreti ve bütçenin diğer bölümlerinde karşılığı olmayan sair masraflar da bu maddeden karşılanır.

M. : 6 — Spor giderleri

5330 Sayılı Beden Terbiyesi Kanununa tevfikân muhtelif işletmelerimizde vücuda getirilmiş veya getirilecek olan saha ve tesislerin inşa, tadil veya bakım v emuhafazaları masrafları, her nevi spor malzemesi bedeli, spor için ahâr mahal-le gönderilecekelerin gittikleri yerlerdeki yemek ve yatmak masraflarıyla yapılacak sair giderler bu maddeden ödenir.

M. : 7 — Temsil giderleri

Tekel idaresini ilgilendiren mevzulara munhasır olmak kaydiyle bu ödeneğin sarf yeri Genel Müdürlüğün takdirine bırakılmıştır.

M. : 8. — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler

Fabrika, atelye, bakım ve işletme, imâl ve doldurma evleriyle tuzlalar ve emsali iş yerleri dışında kalan idarehane ve satış depoları ve büroların 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimleri bu maddeden ödenir.

B. : 8 — Basılı kâğıt ve defterler

B. : 9 - M. : 1 — Posta ve telgraf ücretleri

M. : 2 — Telefon ve başka haberleşme ücret ve giderleri

Fabrika, atelye, bakım ve işletme imâl ve doldurma evleriyle tuzlaların yukarıda yazılı masrafları hariçtir.

B. : 10 — Kira karşılığı

İdarece kira ile tutulan ve tutulacak olan bilûmum ebniye ve arsalarının kira bedelleri, hesap organizasyonunda kullanılacak makinelerin kiralari ve bu işlerle ilgili diğer masraflar bu bölümden ödenir.

B. : 11. : - M. : 1. — Satınalma karşılığı

Bu madde için tahsis olunan ödenekle aşağıda gösterilen taşıt vasıtaları satın alınacaktır.

Aded	Muhammen bedeli
1	35 000 lira motörlü deniz teknesi
5	43 500 » Kamyon
2	1 600 » Motörlü bisiklet
5	1 000 » Bisiklet
4	2 400 » At
2	1 500 » Yük arabası
	85 000

B. : 12. - M. : 1 — Sürekli görev yolluğu

M. : 2 — Geçici görev yolluğu

Fabrika, atelye, bakım ve işleme, imâl ve doldurma evleriyle tuzlalarda çalışanlar haricinde kalan bilûmum memur ve hizmetliler.

B. : 12 . M. : 4 — Yabancı memleketler yolluğu

Gerek yabancı memleketlerdeki şube,acente mümessillik ve fabrikalara gönderilecek müfettiş ve memurlarla ve gerek Tekel İdaresini ilgilendiren mevzulara ait tetkikat için yabancı memleketlere gönderilecek İdaremiz veya başka idarelerin müfettiş ve memurlarının yollukları da bu tertipten ödenir.

B. : 12 . M. : 5 — Yabancı uzmanlar yolluğu

Yabancı uzmanların mukaveleleri gereğince ödenecek yolluk ve her çeşit giderleriyle kısa müddetler için ihtimar sanatları enstitüsü ve benzeri diğer teşekküllerden getirilecek uzmanlara verilecek yolluklarla mukaveleleri gereğince yapılacak sair giderler bu maddeden ödenir.

B. : 13 — Giyecekler

Filen takip işlerinde bulunan takip âmir ve memurlarıyla koruma tahsil ve ambar memur ve mutemetlerine, şehir ve kasabalardan uzak mesafelerde bulunan barut depo memur ve hizmetlilerine, yollama, gümrük memurlarına, bina haricinde sevkiyat ile meşgul memur ve hizmetlilere, satınalma memurlarına tahsildarlarına, merkez ve taşra revirlerinde çalışan lâborantlar ile idare ve satış depolarındaki odacı, bekçi ve şoförlere ve emsali diğer memur ve hizmetlilere verilmesi zaruri olan elbise, kasket, kaput, muşamba, fotin ve deri çizme gibi giyecek eşya bedelleri bu tertipten ödenir.

B. : 15 - M. : 1 — Deneme ve Arıtma giderleri

Enstitüler merkez ve taşra teşekküllerinin araştırma, inceleme, deneme ve islâh ve üretme işleri için satınalınacak ve istimlâk edilecek veya kira ile tutulacak olan bağ, bahçe, arsa, tarla, bina kuyu ve bunlar için lüzumlu olan alât, demirbaş, kitap, malzeme, kırtasiye bedelleriyle taşıt masrafları ve bunlar için lüzumlu olan alât, cihaz, demirbaş, kitap, malzeme, kırtasiye bedelleriyle taşıt masrafları cilere parasız olarak fide dağıtmak üzere kurulan ve kurulacak olan örnek ve dağıtma fidelikleri masrafları ve yukarıda gösterilen işlerde çalıştırılacak işçilerin gündelik ve yolluklarıyla tütün ekicileri arasında yapılacak müsabakalarda kazananlara mükâfat olarak verilecek para veya tütün ekimi ile malzeme bedelleriyle Enstitülerin merkez ve taşra teşekküllerinin yakacak, aydınlatma ve telefon giderleri ve Tekel İdaresinin örnek bağlarının her türlü bakım masraflarıyla diğer giderler bu maddeden ödenir.

M. : 2 — Savaş giderleri

Tütün ekim bölgelerindeki hastalıkları önlemek için kurulacak mücadele ve toplu fidelikler, tütün fidelik tarla ve kurutma yerlerindeki ekicilere aldınılacak tedbirler için yapılacak tesis, kira, işçi yevmiyeleri ve malzeme bedelleri gibi masraflarla Tarım Bakanlığı teşkilâtıyla birlikte yapılacak savaş kontrolü giderleri ve bu hususta yapılacak sair giderler bu maddeden ödenir.

B. 16 - M. : 1 — Ekim ve Yazma giderleri

3437 sayılı Kanun ile tahmil edilen tütün tahmin, yazma, tartma ve itirazları tetkik işlerinde çalıştırılan hariceten alınacak üyelerin, tahdit komisyonları ve idare heyetlerinin gündelikleri, kanna aykırı olarak ekilen tütünlerin sökülmesi, yasak ekimlerin menedilmesi, uğruna yapılacak her türlü giderlerle kanun tatbikatına ait diğer giderler bu maddeden ödenir.

M. : 2 — Emanet ambarları

Ekici tütünlerinin 3437 sayılı Kanunun tarif ettiği şekilde muhafaza ve bakımını sağlamak için kullanılan işçi, istifçi ve aktarmacıların gündelikleri ve kantar, markacı, koyuncu ve tartıcı gibi hizmetlilerin ücretleriyle diğer ambarlama ve bakım işleri, emanet ambarlarının kira bedelleri ve diğer müteferrik masraflar bu maddeye dâhildir.

M. : 3 — Koruma ve taşıma giderleri

Kaçak eşyanın nakil, muhafaza ve imha masraflarıyla zabıta ile müştereken yapılacak toplu hareketlerle zabıtaya ait yol masrafları ve taşıt kiralari, Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçaklığından doğan giderlerle gümrük eşyasının taşıma giderleri bu maddeden karşılanır.

M. : 4 — Kaçakla uğraşma giderleri

Kaçakla gizli olarak uğraşma işleri için ihtiyar olunacak giderlerle muhbirlerin mükâfatlandırılması ve bunların zaruri masrafları ve bu hususta yapılacak sair giderler bu maddeden ödenir.

B. : 17. — 5190 sayılı Kanun gereğince Koruma ve tahsil memurlarına verilecek hayvan yem bedeli ile hayvan satınalma karşılığı

Kaçak takibinde istihdam olunan atlı koruma ve tahsil memurlarının hayvanları için verilecek yem bedelleriyle yine bu kanun gereğince hayvanı ölen veya yeni vazifeye giren atlı koruma ve tahsil memurlarına hayvan satın almak üzere verilecek avanslar da bu bölüme dâhildir.

B. : 18 — Mahkeme giderleri

Bilümmü dâvaları idare lehine intag edenlere 2159 sayılı Kanunun 8 nci maddesi mucibince ödenecek vekâlet ücretleri, kadro temin edilememesinden dolayı idare avukatı bulunmayan mahallerde haricîten temin edilen avukatlara verilecek ücret ile delil tesbiti, bilirkişi ve muhammin ücretleri ve Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçaklığından doğan suçlara ait dâvaların giderleri ve yapılacak sair giderler bu bölümden karşılanır.

B. : 19 — Para taşıma giderleri

Yaprak tütün ve müskirat ilk maddeleri mubayaası için gönderilecek paraların taşıma giderleri haricinde kalan diğer para taşıma ücretleri bu bölümden ödenir.

B. : 20 — İkramiye

Memur ve (D) cetveline dâhil hizmetlilerin ikramiyeleriyle kaçaklık suçundan dolayı hükümlenmiş para cezaları tahsilâtından bu paraları tahsil eden idare memurlarıyla koruma ve tahsil memurlarına tahsil ettikleri paraların % 5 i nispetinde verilecek paralar bu bölümden ödenir.

B. : 21 - M. : 2 — Mahkeme harçları

Mahkemelere ve İera dairelerine ödenek harç, resim, vergi ve her türlü giderler bu maddeden ödenir. (Oyun kâğıdı kaçaklığından doğan suçlara ait giderler dâhildir.)

B. : 21 - M. : 3 — Kaçağın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler

1918 Sayılı Kanun ve ekleri hükümlerine göre hak edenlere verilecek peşin ikramiyelerle kaçak takibinde ölen veya sakatlananlara 2550 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminatlar ve Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçaklığından doğan ödemeler bu maddeye dâhildir.

M. : 4 — Bina ve arazi Vergileri

İdarece kiraya verilen bina ve araziye ait musakkafat ve arazi vergileriyle emanet ambarlarının bina ve sair vergileri bu maddeden ödenir.

M. : 5 — Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler

4250 sayılı Kanununun 40 nci maddesindeki kayda göre şarap kaçakçılığını haber verenlere ikramiye itası mümkün görülemediğinden, şarap imalatından alınan Hususi İstihlâk Resmini ödemediği yapılan ve senede 20 bin litreyi tecavüz etmeyen bu yoldaki kaçakçılık muhbirlerine 1905 sayılı kanununun 6 nci maddesinde yazılı nispetler dâhilinde verilmesi gereken ikramiyeler bu maddeden ödenir.

B. : 22. - M. : 2 — Dış kongreler

Dış memleketlerde Tekel mevzuu ile ilgili olarak tertip edilecek kongrelere iştirâk için gerekli her nevi giderler bu maddeden ödenir.

B. : 23. — Uluslararası kurumlara katılma payı

Milletlerarası Şarap Ofisi ve İhtimar Sanatları Enstitüsü ve bunlara benzer Tekel mevzuu ile ilgili diğer müesseselere verilecek âzalık aidatı ile bu işlere ait her türlü giderler bu bölümden ödenir.

B. : 24 - M. : 2 — Öğrenci ödeneği

İdareye lüzumlu fen elemanları yetiştirmek üzere yerli üniversitelerle Yüksek Ziraat Enstitülerinden, yüksek mekteplerin muhtelif şubelerinde ve lise muadili ziraat okullarında idare hesabına okutulacak öğrencilerin yiyecek, giyecek, yatacak giderleri karşılığı olarak kendilerine verilecek olan en çok 100 lira nispetindeki harçlıklarıyla yatılı mekteplerde okutturulacakların mektep ücretleri ve giyecek giderleri, kendilerine haftada verilecek beş lira harçlıklarıyla icabında verilecek yol giderleri ve yurt dışına gönderilecek öğrencilere de Devletçe tatbik edilen formül dairesinde verilecek giderler bu maddeden karşılanır.

B. : 25 — Propaganda ve sergi giderleri

Müfredatı aşağıda yazılı giderler bu bölümden ödnir.

1. — İzmir Fuarı için yapılacak her türlü giderler.
2. — Memleket içinde ve dışında açılacak sergi, fuar, panayrlara iştirâk ve prapağanda masrafları.
3. — Daimî ve geçici meşherler tesisi ile bu hususta yapılacak sair giderler.
4. — Reklâm mahiyetinde olarak gazete ve mecmualara verilecek ilân ücretleriyle afiş, broşür, pano ve takvim tabı masrafları,
5. — Reklâm ve nümune olarak dağıtılan mamulât bedelleri,
6. — Büyük şehirlerdeki idare depolarında ve büyük caddelerdeki bayi dükkânlarında yapılacak nümune vitrinleri masrafları,
7. — Sair şekillerde yapılacak prapağanda, yayım ve neşriyat giderleri,

B. : 26 — 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu içkiler İnhisarı Kanunu gereğince şarapçılara verilecek Prim ve başka yapılacak ödemeler

4250 sayılı ispirto ve ispirotolu içkiler İnhisarı Kanununun 16 nci maddesi gereğince iyi şarap yapımını teşvik ve öğretmek üzere özel yapımcılar arasında açılacak müsabakalarda muvaffak olanlara tesbit edilen esaslara göre verilecek mükâfat ile dış memleketlere çıkarılacak şaraplar için verilecek primler mezkûr kanununun tatbikatına ait diğer giderler bu bölümden ödenir.

B. : 29 - M. : 1 — Satın alma ve abone karşılığı

Her türlü broşür, gazete, dergi ve eserlerin alım ve abone karşılığı bu tertibe dâhildir. (Fabrika, depo, tuzla, gibi işyerleri hariçtir.)

M. : 2 — Başka her çeşit giderler

Yaptırılacak tercüme ve etüdlerle telif ücretleri, bastırılacak genel yazı, broşür, kitap ve bilançe ve raporlar giderleri ile sair ggiderler bu madreye dâhildir.

B. : 30 — Kurs genel giderleri

Tütün eksper ve müskirat fen memurları ve tuz kursu talebelerinin kitap, kurtasiye ve iş gömleği bedelleidiyle bu kurslara ait sair giderler bu bölümden ödenir.

B. : 31 — Yurt dışı acente ve mümessilliklerin her türlü giderleri

Yurt dışında açılmış ve açılacak şube, acenta ve mümessilliklerin her türlü giderleri bu bölümden ödenir. Bu ödeniğin harcama sureti, yaptırılacak belirtici kâğıtların hazırlanması döner sermaye giderleri hakkındaki usullere tâbidir.

B. : 34 — İşçilere ve çocuk yuvalarına yardım

Fabrika, atelye, imal ve doldurma ve yaprak tütün bakımı ve işleme evleriyle tuzlalarda, nakliyat ve tahmil ve tahliye işlerinde ve emsali iş yerlerinde çalışan işçilerle hizmetlilere çeşitli kanunlarla yapılmakta olan yardımlar üstünde ve dışında talimatnamesi gereğince yapılacak her türlü tediyeler ve çocuk yuvalarının bilûmum giderleri bu bölümden ödenir.

B. : 35 — İşçi kurul ve sendikalarına yardım

Her türlü işçi kurul ve sendikalarına yapılacak çeşitli yardımlar bu bölümden karşılanır.

B. : 36 — Memur ve hizmetli çocukları Öğrenci pansiyonlarına yardım

Tekel mensupları memur ve hizmetlilerinin çocuklarını okutmak üzere açılmış bulunan yurtların her türlü giderlerini karşılamak üzere bütçeye konulan ödenek Tekel Mensupları Yardım derneğine ödenir.

B. : 37 — Çeşitli hayır kurumlarına yardım

Menafii umumiyeye hadim cemiyetlerle benzerleri yardım teşekküllerine, öğrenci ve meslek kurullarıyla ilmi, bedenî, fikrî tegebbüslere doğrudan doğruya veya tertip edilen müsamerelere ait biletleri almak suretiyle yapılacak yardımlar bu bölümden ödenir.

B. : 38 - M. : 1 — Yapı, bina satınalma ve onarma gelirleri

1949 yılında lüzumlu görülecek İdare, fabrika, tuzla, ambar, imâl ve doldurma evleri, depo ve ikametgâh binaları ve emanet ambarları yaptırılması bunların yerleriyle arsa, bahçe ve binaların istimlâki veya satın alınması mevcut binaların genişlettilmesi ve onarımları giderleriyle bu işler için kullanılacak işçilerin gündelikleri ve bu işlere ait proje, plân tanzimi ücretleri proje ve kontrol malzemesi bedelleri ve bu hususda yapılacak sair giderler bu maddeden ödenir.

B. : 38 - M. : 2 — Demirbaş, makina satınalma, kurma ve onarma giderleri

İdarenin bilûmum işletme yerleri için satın alınacak makina, motör, tezgâh ve emsali bedelleiyle yeniden yapılacak her nevi tesis masrafları ve eskilerin genişlettilmesi ve onarılması giderleri ve tuzlalarda yapılacak her nevi tesis ve tevşilerle bu işlerde kullanılacak işçilerin gündelikleri

ve bu tesislere ait plân ve projelerin tanzim ücretleri ve proje, kontrol malzemesi bedelleri ile bu hususta yapılacak sair giderler bu maddeden ödenir.

B. : 38 . M. : 3 — 5113 sayılı Kanun gereğince yaptırılacak veya satın alınacak tütün bakım ve işleme ve ambarlama giderleri

Hükümetçe onanacak programa göre tütün bakım ve işleme ev ve ambarları yaptırılması, satın alınması veya istimlak edilmesi ve bunların inşa edilecekleri yerlerin istimlak edilmesi veya satın alınması giderleriyle bu işlerde kullanılacak işçilerin ücretleri ve bu işlere ait plân ve proje tanzimi ücretleri, proje ve kontrol malzemesi bedelleri ve bu hususta yapılacak sair giderler bu maddede dâhildir.

B. : 39 — 4896 sayılı Kanun gereğince yeniden yapılacak fabrika, imâl ve doldurma evleriyle mevcutların genişletilmesi giderleri

Hükümetçe onanacak programa göre fabrika, imal ve doldurma evleri yaptırılması bunların inşa edilecekleri yerlerin istimlak edilmesi veya satın alınması ve mevcutlarının genişletilmesi ve bunlara gerekli makina, alât ve araçlar ile teçhiz vasıtası satın alınması ve bu işlerde kullanılacak işçilerin gündelikleri ve bu işlere ait proje, plân ve kontrol ücreti ve malzemesi bedelleri ve bu hususta yapılacak sair giderler bu tertibe dâhildir.

1948 yılı (E) netveli kadrosu

Kadronun adı	Aded	Aylık ücret Lira	Süre (Ay)	Düşünceler
Yüksek mühendis (Uzmanlık yeri)	1	750	12	Barem içi
Fenni tesisatçı	5	600	12	Barem dışı
»	1	600	6	»
»	7	500	12	»
»	1	500	10	»
»	5	450	12	»
»	1	450	6	»
»	7	400	12	»
»	2	400	9	»
»	7	350	12	»
»	1	350	6	»
»	3	300	12	»
Sürveyyan	6	300	12	»
»	1	300	8	»
»	7	250	12	»
»	1	250	6	»
»	4	200	12	»
»	2	150	12	»
»	1	150	6	»

Kadronun adı	Aded	Aylık ücret Lira	Süre (Ay)	Düşünceler
Takipci	4	200	6	»
»	2	200	12	»
»	1	200	9	»
»	1	175	9	»
»	1	175	6	»
»	2	150	12	»
Koruyucu ve tartıcı	50	100	4	»
»	50	85	4	»
»	465	75	4	»
»	20	60	4	»
»	10	60	6	»
»	10	50	4	»
»	10	50	6	»
Nakliyecisi	3	150	6	»
»	7	125	6	»
Beden terbiyesi öğretmeni	1	225	12	»
»	15	150	6	. Barem içi
»	2	150	8	»
»	9	150	12	»
İlköğretim öğretmeni	13	175	12	»
»	4	150	12	»
»	5	150	12	»
Kurs öğretmeni	11	150	12 [1]	»
»	10	150	12 [2]	»
»	3	150	12 [3]	»
Tercüman	1	500	6	Barem dışı
		773		

[1] 3888 sayılı Kanuna göre haftada dört ders verecektir.

[2] 3888 sayılı Kanuna göre haftada iki ders verecektir.

[3] 3888 sayılı Kanuna göre haftada bir ders verecektir.